

Treårsbudget 2026-2028 med fokusområden 2026

*Ett Östergötland
för alla generationer*

Centerpartiet
ÖSTERGÖTLAND

Innehåll

Politikens förord.....	4
Fokusområde 1: En ekonomi för kommande generationer	5
För en ekonomi i balans	5
Ekonomiskt ansvarstagande	5
En kostnadseffektiv hälso- och sjukvård	5
Kultur- och verksamhetsförändringar	6
Växla upp budgeten	6
Fokusområde 2: Nära vård och jämställd hälsa i hela Östergötland	8
Närhet till vården	8
Behovsstyrd och personcentrerad vård	9
En sammanhållen förlossningsvård.....	10
Vår psykiska hälsa - en grundläggande del av livet	11
Kvalitativ vård i fokus	11
Fokusområde 3: Medarbetarna är vår styrka	14
En attraktiv arbetsgivare	14
Flaskhalsar inom vården	14
Vikten av forskning och utveckling.....	15
Mångfald och inkludering	15
Fokusområde 4: Förutsättningar att bo och verka i hela Östergötland.....	18
Civilsamhällets kraft	18
En infrastruktur som binder samman länet	19
Ett transporteffektivt samhälle	19
Goda förutsättningar för näringsliv och arbetsmarknad	20
Potentialen i de gröna och blå näringarna	20
Fokusområde 5: Kultur och bildning är hörnstenar i en demokrati	23
Det livslånga lärandet.....	23
Fokusområde 6: Robust organisation med god beredskap.....	25
Ett självförsörjande Östergötland	25
Krafttag mot välfärdsbrott	25
En klimat- och resurssmart region	26
Ekonomi under budgetperioden	28
Region Östergötlands ekonomiska utveckling och insatser för hållbar ekonomi.....	29

Centralt med stärkt primärvård under budgetperioden	29
Budget 2025-2027	30
God ekonomisk hushållning	30
Utdebitering	31
Skatt och utjämning	31
Statsbidrag för läkemedel	31
Riktade statsbidrag och insatser	32
Löne- och prisutveckling	32
Investeringar	32
Pensionskostnader	33
Ekonomi med kostnader anpassade till intäkterna	33
Produktionsenheternas resultat	33
Långfristig upplåning	33
Övriga ekonomiska förutsättningar	33
Satsningar	34
Reserveringar	36
Ändrade förutsättningar och resultat under planeringsperioden	36
Ekonomi i kommunala koncernföretag	37
Balanskrav	37
Beslut	38
Finansiella rapporter	39
Resultaträkning	39
Kassaflödesanalys	40
Balansräkning	41
Planeringsförutsättningar	42
Aktuella frågor på internationell nivå/EU:s politik påverkar regional nivå	42
Demografi	43
Arbetsmarknad i Östergötland	43
Kompetensförsörjning	44
Aktuella miljöfrågor	45
Social hållbarhet och hälsan i länet	46
Tandhälsa	47
Regionövergripande styrning	47
Ansvarsfördelningen	47
Sydöstra sjukvårdsregionen	48

Modell för verksamhetsstyrning och budgetprocess.....	48
Politiskt målstyrande dokument.....	50
Bilaga 1 - Region Östergötlands samlade verksamhet.....	51
Bilaga 2 – Regionbidrag per styrelse/nämnd	55

Politikens förord

Årets budget läggs efter en tid av stora ekonomiska underskott och mycket oro bland medarbetare. Varselprocessen har varit utdragen och satt sina spår inom organisationen. Att säkerställa att medarbetare väljer att stanna i Region Östergötland är ett prioriterat område för Centerpartiet. Medarbetarna är vår styrka. Därför ser vi behovet av en jämställd arbetsgivarepolitik, hälsofrämjande arbetsmiljöer och stärkt chefskap.

För vårdverksamheterna har perioden inneburit hårda prioriteringar, som tyvärr också lett till mycket etisk stress. Det har varit en tuff tid med krav på politisk tydlighet. Det har varit Centerpartiets starka övertygelse att politiken, i det här fallet det politiska styret, borde ha varit tydligare kring vårdutbudet. När antalet medarbetare minskar är det svårt att upprätthålla samma vårdutbud.

Centerpartiet har ihärdigt påtalat vikten av att ställa om till Nära vård för att kunna erbjuda en mer personcentrerad, träffsäker och resurseffektiv vård till östgötarna. Vård som kännetecknas av trygghet, kvalitet och kontinuitet. Därför vill vi stärka primärvården och öka dess andel av vårbudgeten till 20% i ett första steg. Det långsiktiga målet är att år 2030 åtminstone nå 25 procent. Vi har länge sett det politiska styrets passiva insatser på området, vilket varken gynnat länets invånare eller ekonomin.

Det finns mycket att säga om nuvarande läge och de utmaningar som ligger framför oss. Samtidigt finns det mycket att vara stolt över i Region Östergötland. Vi har fantastiska medarbetare som jobbar dag som natt för att leverera en hälso- och sjukvård i världsklass. Vi vill stärka både den fysiska som psykiska hälsan hos invånarna. Tillsammans med ett antal olika aktörer verkar Region Östergötland för att invånarna ska kunna bo, leva och jobba i hela länet. För Centerpartiet är det viktigt att regionen möjliggör en god samhällsservice, ett brett kulturutbud och en effektiv kollektivtrafik till länets invånare. Det ska vara möjligt att både bilda och utbilda sig och här har både folkbildningen och yrkeshögskolorna en roll i det livslånga lärandet.

Som förtroendevalda politiker behöver vi också säkerställa att Region Östergötland är hållbar ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Utöver hållbarhet ställer rådande världsläge även krav på motståndskraft och säkerhet. Här ser Centerpartiet vikten av att säkra egenförsörjningen av både energi och livsmedel. Därför ser vi nyttan av ökad andel närproducerad mat och behovet av en mångfald av energislag i våra verksamheter för att inte bli sårbara.

Vår budget ger goda förutsättningar för ett levande Östergötland, oavsett om du bor i tätort, förort, skärgård eller landsbygd.

För Centerpartiet i Region Östergötland

Julie Tran, gruppledare

Fokusområde 1: En ekonomi för kommande generationer

Region Östergötland är en politiskt styrd organisation med ansvar att förvalta skattebetalarnas pengar så ansvarsfullt som möjligt. Med de medel vi har ska vi bidra till att invånarna får en bra och jämlik hälso- och sjukvård, en effektiv och klimatneutral kollektivtrafik, samt en långsiktigt hållbar regional utveckling i hela länet. Vi behöver fortsätta arbeta för att regionen blir ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar.

För en ekonomi i balans

Sedan några år tillbaka har regionen en mycket ansträngd ekonomi. Ett ekonomiskt underskott som krävt tuffa åtgärder. Regionen behöver hålla en låg kostnadsutveckling. För en ekonomisk hållbarhet krävs det till en början en ekonomi i balans. God ekonomi är grunden för att regionens verksamheter ska kunna drivas och utvecklas. Likväl är det nödvändigt att upprätthålla ett arbete som kontinuerligt innebär förbättringar, effektiviseringar och öppna prioriteringar. För att ha en ekonomi i balans måste de olika verksamheterna; vårdcentralerna, sjukhusen, kulturinstitutionerna, kollektivtrafiken med flera, hålla budget och inte förbruka mer resurser än vad som beslutats om.

Ekonomiskt ansvarstagande

Med en ansträngd ekonomi är det extra viktigt att Region Östergötlands kärnuppdrag prioriteras och att resurserna fördelas efter behov. Arbetet för att nå en ekonomisk hållbarhet kräver öppenhet för förändringar och hela organisationens uppmärksamhet och gemensamma arbete. Rent konkret innebär det att chefer på alla nivåer, från de högsta cheferna till de verksamhetsnära avdelningscheferna, har en god kännedom om budgetförutsättningarna. Det innebär även att politiken måste ta ansvar och vara delaktiga i att anpassa vårdutbudet efter rådande ekonomiska förutsättningar. Att inte anpassa vårdutbudet innebär att vi lägger orealistiska förväntningar och etisk stress på medarbetare att utföra sitt arbete utan rätt förutsättningar.

För att få ett tydligt genomslag av politiska beslut i regionens decentraliserade organisation krävs tydliga gränsdragningar och ansvarsutkrävning från berörda parter. Regionens nya styrande principer ska leda till tydliga mandat, bättre samverkan och långsiktig hållbarhet. Det ska även utmynna i ett tydligt ansvar för verksamhet, medarbetare och budget på varje centrum. Samtidigt är det viktigt att se till helheten, eftersträva vårdprocesser som är mest kostnadseffektiva totalt sett och undvika suboptimering.

En kostnadseffektiv hälso- och sjukvård

Det är en stor utmaning att kunna bedriva en högklassig hälso- och sjukvård med tanke på patienternas ökade vårdbehov, ökade läkemedelskostnader, kompetensbrist och vårdplatsbrist. På många håll saknas specifika kompetenser och regionen har länge förlitat sig på dyra personalbemanningsföretag som urholkar ekonomin. Arbetet för att vända utvecklingen, minska beroendet av hyrpersonal och få över dessa personer till regionen måste fortlöpa.

Personalbristen påverkar både arbetssituationen och ekonomin, men även patientsäkerheten när kontinuitet bland medarbetare inte kan garanteras. Region Östergötland måste ta ett aktivt ledarskap tillsammans med länets andra aktörer (kommuner, företag och organisationer) och arbeta intensivare med att få medarbetare att stanna kvar.

Det handlar även om att återskapa en kultur och ett arbetssätt som premierar kvalitet och utveckling samt det systematiska arbetsmiljöarbetet. Löpande uppföljning av åtgärder, produktion och budget krävs för att säkerställa en effektivt driven hälso- och sjukvård. Incitament behöver skapas för att hålla budget och utveckla arbetssätt som är långsiktigt hållbara. Med färre tillgängliga medarbetare kan vi inte längre göra på samma sätt som tidigare. Här krävs anpassning till nya förutsättningar och nya tekniska möjligheter.

Nyckeln är att utföra vård som ger mervärde för patienter, att konceptet Kloka kliniska val genomförs och att prioriteringar görs utifrån det som ger mest nytta för patienten. Socialstyrelsens riktlinjer för vård som inte bör erbjudas ska följas. Riktlinjerna anger undersökningar och behandlingar som inte har önskad effekt eller till och med är skadliga, enligt Socialstyrelsen.

Kultur- och verksamhetsförändringar

Regionen har kliniker och centrum som gått med underskott i flera mandatperioder. Avsaknaden av konsekvenser vid budgetöverskridande, minskar incitament för andra kliniker att arbeta effektivare och smartare. Kliniker som riskerar att gå med underskott behöver aktivt signalera det uppåt och ett särskilt analys- och prioriteringsstöd ska då kopplas in. Det skapar större medvetenhet kring ekonomin och ger fler verktyg för att hålla budget.

Vi ser behov av att kliniker äskar medel när de går utanför budget, istället för att regionen automatiskt tillåter underskott. Vi vill bidra till reella verksamhetsförändringar som innebär att budget inte kan överskridas utan konsekvenser. Här behöver vi bland annat jobba för att öka efterlevnaden av dagens riktlinjer för inköp. Arbete för att öka avtalstroheten behöver prioriteras. Vi ser också att Region Östergötland behöver ta fram en beräkningsmodell för kostnad per vårdkontakt istället för kostnad per patient. Vi vill se en informationsdriven hälso- och sjukvård. Där bland annat AI används som stöd.

Växla upp budgeten

Region Östergötland ska fortsätta arbeta med extern finansiering i form av projekt- och utvecklingsmedel för att förstärka ordinarie verksamhet och prioriterade utvecklingsområden.

Uppdrag 2026	Uppdrag till
Utforma ett systematiskt arbetssätt för att anpassa vårdutbud till ekonomiska förutsättningar.	RS HSN
Utforma och inrätta ett särskilt stöd för verksamheterna att hantera budgetavvikelser.	RS
Uppdatera <i>Mål och riktlinje för God ekonomisk hushållning</i> och ta fram en plan för att skapa ekonomisk stabilitet med ett positivt eget kapital och en god likviditet.	RS
Ta fram en handlingsplan för att säkerställa avtalstrohet.	RS

Styrtal

- Kostnadsutvecklingen ska vara lägre än genomsnittet för regionsektorn.
- Kostnad per producerad DRG-poäng i specialiserad somatisk vård, öppen- och slutenvård ska inte överstiga riksnittet.
- Strukturjusterad hälso- och sjukvårdskostnad ska minska.
- Positivt eget kapital.
- Antalet enheter som produktionsplanerar ökar.
- Antalet inköp som går utanför avtal minskar.
- Minskad kostnad per vårdkontakt.

Fokusområde 2: Nära vård och jämställd hälsa i hela Östergötland

Omställningen till Nära vård är ett viktigt steg mot en bättre hälso- och sjukvård för patienten. Nära vård-arbetet är även ett sätt av flera att klara ekonomin, kompetensförsörjningen och arbetsmiljön.

Närhet till vården

Den som behöver vård i Östergötland ska få vården så nära som möjligt. Därför är det viktigt att det finns minst en vårdcentral i varje kommun. Att vården finns nära handlar om geografiskt avstånd, men också om väntetid, tillgänglighet och långsiktiga relationer. Det innebär en fortsatt omställning inom vården: från sjukhus till primärvård och egenvård men också en förflyttning från sjukvård till förebyggande och hälsofrämjande insatser. Den pågående omställningen till en god och nära vård ska fortsätta, exempelvis genom arbetet med att öppna fler närvårdsplatser där regionala och kommunala vårdverksamheter samverkar.

Idag kan behandlingar som tidigare krävde att patienten lades in på sjukhus ges på vårdcentral, på närvårdsplats eller i hemmet. Det är mer effektivt och ger patienten större inflytande över sin vardag när behovet att vistas på sjukhus minskar.

En större andel av dagens sjukvård ägnas åt personer med kroniska sjukdomar än tidigare. Den kontinuerliga uppföljningen och behandlingen av patientgruppen är många gånger primärvårdens ansvar. Primärvården blir därför alltmer viktig och en allt större andel av resurserna behöver finnas där för att möta befolkningens behov på bästa sätt. En väl fungerande primärvård med samordning av patientens behov, tillsammans med bl.a. kommunen, leder till färre besök i slutenvården på sjukhus.

Vårdcentralerna och primärvården som helhet ska stärkas för att vården ska finnas så nära patienterna som möjligt. Målet är att primärvården som ett första steg ska ha 20 procent av hälso- och sjukvårdsbudgeten år 2027. Det långsiktiga målet är att år 2030 åtminstone nå 25 procent. För att behålla andelen konstant vill vi primärvårdssäkra vården, vilket innebär att regionen vid varje ekonomisk satsning på sjukhusvård alltid kompenserar med en satsning på primärvården.

Regionen måste ligga i framkant med att utveckla nya arbetssätt, implementera ny teknik, smart digitalisering och mobila lösningar. Ju mer av vården som kan utföras i hemmet, även specialistvård, desto färre resor för patienterna. Vi vill att slutenvården möjliggör mer av sjukvård i hemmet. Genom mobila team bidrar hälso- och sjukvården och omsorgen till att patienter som vårdas hemma äter och sover bättre, rör på sig mer, drabbas av färre vårdrelaterade infektioner och fallolyckor. Dessutom visar detta arbetssätt på minskat antal oplanerade återinläggningar. När mer vård ges närmare patienten minskar behovet av sjukresor. Detta underlättar särskilt för sköra patienter samt för patienter långt från sjukhus och på landsbygden.

Vården måste också vara tillgänglig för patienter som saknar digital vana. Region Östergötland behöver vara pådrivande för att minska juridiska hinder och möjliggöra delandet av information och data mellan olika aktörers journalsystem. Ydre vårdcentral illustrerar dagens utmaning med hindren för att patientinformation följer med från sjukhusbesök på andra sidan länsgränsen.

Egenmonitorering är värdefullt för patienten och i större skala ger det betydande nytta för verksamheten. Egenmonitorering innebär att patienten själv med hjälp av teknik i hemmet kan mäta sjukdomsparametrar och följa och behandla utifrån mätresultat och överenskommelse med behandlande läkare eller sjuksköterska. Det handlar t.ex. om patienter med astma, KOL, hjärtsvikt, diabetes, men även gravida med risk för havandeskapsförgiftning. Det går att utveckla systemen för fler områden som skulle göra det tryggare och enklare för patienten samt avlasta medarbetarna inom vården.

Vårdcentralerna ska erbjuda fast läkarkontakt samt digitala vårdmöten. En fast vårdkontakt kan utses i all hälso- och sjukvårdsverksamhet och måste inte vara läkare. Det är viktigt för trygghet och kontinuitet, samordning och säkerhet särskilt för äldre och kroniskt sjuka och inte minst för personer med funktionsnedsättning. Antalet vårdkontakter (och andra kontakter) är många gånger ofattbart stort för personer med funktionsnedsättning, och särskilt när det gäller barn. Det är inte alls ovanligt att föräldrar hanterar ett 80-tal unika kontakter runt ett barn med funktionsnedsättning. Här ska regionen arbeta för att vårdinsatserna koordineras. Både föräldrar till barn med funktionsnedsättning och vuxna med egen funktionsnedsättning måste stöttas och erbjudas en tydlig hjälp med samordning av vårdinsatser. Därför måste en fast vårdkontakt finnas och möjlighet till samordnad individuell planering (SIP) ska prioriteras.

Det måste bli mer attraktivt att arbeta på vårdcentraler på mindre orter. För att stärka mindre vårdcentraler långt ifrån sjukhusen vill vi ge dessa vårdcentraler en extra riktad ersättning. Detta för att underlätta rekrytering, minska andelen hyrpersonal och kunna erbjuda bra vård i hela Östergötland. Denna extra ersättning ska vara permanent och på sikt utökas. Karriärmöjligheterna och möjligheter att forska ska utvecklas för de som arbetar i primärvården. Oavsett vilken vårdcentral en patient väljer att lista sig på ska den ha tillgång till en god vård.

Det förebyggande hälsoarbetet är oerhört viktigt, inte minst i ljuset av att en betydande del av alla sjukdomar är kopplade till livsstil. Familjecentraler, som kan innefatta BVC, öppen förskola, socialtjänst, folktandvård, och mödravård, har en central roll att tidigt fånga upp behov. Regionen ska tillsammans med staten, kommunerna och civilsamhället skapa bättre förutsättningar för att främja en hälsosam livsstil. Vården ska fokusera på sitt huvuduppdrag som är att ge invånarna den vård de behöver, oavsett var de bor, i rimlig tid och efter behov.

Behovsstyrd och personcentrerad vård

Sjukvården ska vara behovsstyrd och gemensamt finansierad. Att vården är behovsstyrd innebär att den med störst behov ska få vård först. Tillgänglighet till en första bedömning ska prioriteras. Vården ska ges på ett målmedvetet och resurseffektivt sätt där patienten är delaktig och de mest värdeskapande insatserna prioriteras. Detta kräver hela organisationens fokus på samordning och en öppenhet för förändrade arbetssätt. Region Östergötland ska aktivt arbeta med att motverka ojämlikhet i vård utifrån kön, socioekonomisk situation och geografisk hemvist – men också utifrån könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning och ålder.

Den östgötska vården ska vara personcentrerad. Det innebär att vården är lyhörd inför patientens tankar och önskemål, samordnad utifrån det totala vårdbehovet och att

vården planeras i samråd med patienten. Varje steg från det att man söker hjälp i vården ska ske utan onödig väntan. Det kräver god samordning och planering av vårdens samlade resurser. Det ska tas fram en tids- och resurssatt handlingsplan med kontinuerlig uppföljning för att uppnå målet om en fast läkarkontakt och kontinuitet i vården.

Den vanligaste cancerformen är prostatacancer. När symtomen kommer är det ofta för sent för en lyckosam behandling. Därför ska Östergötland stärka OPT (organiserad prostata-testning) för män.

Vården för människor med beroendesjukdomar ska värnas och utvecklas. Alla som hamnat i skadligt bruk av narkotika måste få god hjälp till att ta sig ur beroendet, där möjlighet att ta del av livsnödvändig läkemedelsassisterad behandling, LARO, kan vara en avgörande del av behandlingen. Infektionssjukdomar som sprids bland personer som injicerar narkotika är ett allvarligt hälsorisk. Sprututbytesprogram ska etableras i hela länet.

Det behövs ett kontinuerligt arbete och utbildning bland medarbetare, i syfte att ge personer utsatta för könsrelaterat våld och förtryck ett bra mottagande och stöd från vården. Ett integrerat mottagande av personer utsatta för våld i nära relation eller av sexuellt våld ska implementeras.

En sammanhållen förlossningsvård

Förlossningsvården ska prioriteras högre. Region Östergötland ska erbjuda en kvalitativ, trygg och stressfri vård. För detta krävs större följsamhet för varje födande kvinnas behov. Det är önskvärt att det ska finnas större valfrihet inom förlossningsvården, med en sammanhållen vårdkedja före, under och efter förlossning för att varje kvinna kan uppleva en trygg och stressfri förlossning av hög kvalitet. För en ökad valfrihet ska även Barnmorskeledd förlossningsklinik finnas i Östergötland.

Centerpartiet vill införa Caseload-metoden. Det innebär att en barnmorska eller en liten grupp barnmorskor följer den gravida kvinnan under hela graviditeten, vid förlossningen och eftervården. Metoden leder till ökad trygghet, färre förlossningsskador och snabbare anknytning till barnet. Dessutom bidrar den till en bättre arbetsmiljö för barnmorskorna.

Idag underskattas ofta vårdbehoven efter förlossningen och många kvinnor vittnar om svårigheter att få hjälp med sina förlossningsskador. Arbetsmetoder för att tidigt identifiera förlossningsskador ska prioriteras. I Region Östergötland ska eftervården ske så att kvinnor snabbare ska kunna få tillgång till vård och behandling för eventuella förlossningsskador. För att underlätta bör det göras en plan för varje kvinna efter förlossningen där det tydliggörs vilken vård och rehabilitering som kommer behövas på kort och lång sikt. Både fysisk och psykisk hälsa ska inkluderas, och även information om återhämtning.

Forskning som handlar om vården efter hemkomst från BB är mycket bristfällig. Centerpartiet vill att forskning kring eftervård och förlossningsskador ska göras för att öka kunskapen och möjliggöra korrekt bedömning och behandling efter förlossningen. Vi vill även garantera amningsstöd för den som önskar amma. Amningsstödet ska vara i linje med Världshälsoorganisationens (WHO) rekommendationer för amning i tio steg.

Vår psykiska hälsa - en grundläggande del av livet

Hälsa handlar om både kroppens och psykets välbefinnande. Kunskaper om faktorer som stärker fysisk och psykisk hälsa ska spridas. Hälso- och sjukvården ska rustas för att klara av att möta den psykiska ohälsan bland länets invånare. För att möta dessa behov kommer den nära vården att utökas och förstärkas. Alla länets vårdcentraler behöver ha kompetens för att möta psykisk ohälsa. Den psykiska hälsan för barn och unga ska stärkas. Genom samverkan mellan elevhälsan i skolan, barn- och ungdomshälsan, barn- och ungdomspsykiatri och civilsamhället kan det förebyggande arbetet bli bättre. Det behövs en kraftsamling för psykisk hälsa.

Det är i vardagen, i skolan, i hemmet och på fritiden som främjande insatser är mest effektiva. Fler yrkesgrupper ska fortbildas för att kunna ge första linjens samtalsstöd vid psykisk ohälsa. Ett förstärkt omhändertagande för barn och ungdomar med psykisk ohälsa har utvecklats med konceptet "En väg in" till barn- och ungdomshälsa eller barn- och ungdomspsykiatri, BUP. Detta är något vi kommer att värna för en snabb första bedömning.

Anpassningar i vardagen har en stor betydelse för att klara skolan bra och här behöver regionens expertis ställas till förfogande till skolorna. När specialistvård behövs ska BUP ha kapacitet. Centerpartiet vill öka insatserna för att korta kötiderna. För vuxna är stöd i vardagen lika viktigt för att klara sitt arbete och sitt liv. För de personer som är drabbade av en psykossjukdom är prognoserna bättre ju tidigare man sätter in behandling. Insatserna är omfattande och kommer från både socialtjänst och hälso- och sjukvård, varför samverkan är viktigt för att personer inte ska hamna mellan stolarna. Slutenvård för personer med psykiatriska sjukdomar ska ha samma tillgänglighet som somatiska sjukdomar. Ätstörningsvården ska vara jämlik och möta behoven i hela länet.

Mobila team med psykiatrisk kompetens ska finnas oavsett var i länet man bor. Psykiatriambulansen (PAM) är viktig för hela länet. Vi ser också nyttan av att möjliggöra självmord inläggning i hela länet. Mobila insatser och självmord inläggning leder ofta till att behovet av ineliggande sjukhusvård minskar. Det är gynnsamt för patienten och också en mer resurseffektiv vård. Vårdval samtalsbehandling ska ha god kapacitet.

Kvalitativ vård i fokus

I ett ansträngt läge är det desto viktigare att vården håller hög kvalitet. Vårdrelaterade infektioner ska undvikas. Varje extra vård dygn på grund av en undvikbar vårdrelaterad infektion innebär onödigt lidande för patienten och också stora kostnader för Region Östergötland.

Artificiell intelligens (AI) har visat mycket stor potential för att göra nytta inom bildiagnostik, och speciellt inom mammografiscreening. Uppgifter där vård och bedömning blir säkrare och mer effektiv med hjälp av AI-stöd ska nyttjas.

God kvalitet ska prioriteras. För den som är i behov av vård ska det inte spela någon roll om det är regionen eller kommunen som ansvarar för en viss vårdinsats. Region Östergötland ska ha ett nära samarbete med länets kommuner för att övergångar mellan regiondriven och kommundriven vård sker smidigt för den enskilde östgöten. Lagen om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård kom den 1 januari 2018. Att vården ska ges så nära som möjligt får dock aldrig gå ut över kvaliteten.

Avancerad sjukhusvård ska även fortsättningsvis ges i Östergötland. Universitetssjukhuset i Linköping, Vrinnevisjukhuset i Norrköping och Lasarettet i Motala är och ska fortsätta att vara viktiga noder för den östgötska sjukvården.

För att hålla volymen och därmed kvaliteten uppe på viss högspecialiserad vård krävs att den endast bedrivs på ett fåtal platser i landet. Region Östergötland ska fortsätta ta ansvar för och bedriva nationell högspecialiserad vård. Centerpartiet ser gärna att Region Östergötland får utökat ansvar för fler olika discipliner inom högspecialiserad vård.

Den verksamhet som Region Östergötland finansierar ska hålla hög kvalitet och präglas av ett gott bemötande och en god vårdkvalitet oavsett vem som utför vården. Den ska erbjuda valfrihet genom en mångfald av utförare och de olika vårdvalsmodellerna ska fortsätta att utvecklas. Det ska finnas en variation av offentliga och privata utförare där de privata vårdgivarna spelar en nyckelroll i att ge personal och patienter ökade valmöjligheter, och tillsammans med regionens egna verksamheter lyfter hela vården i Östergötland. Metoder för uppföljning av såväl privata utförare som den regiondrivna verksamheten ska stärkas så att skattemedlen används resurseffektivt och så att välfärdsbrottslighet stoppas.

För att stärka patientsäkerheten ska anmälningar i Synergi (risk- och avvikelssystem) och Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) löpande sammanställas och analyseras. Patientsäkerheten ska också förbättras genom verkställande av regionens "Handlingsplan för ökad patientsäkerhet", samt att aktivt använda Patientnämndens rapporter och inkomna klagomål i arbetet med att förbättra patientsäkerheten.

Uppdrag 2026	Uppdrag till
Stärk primärvården ekonomiskt och ge förutsättningar för omställning till nära vård.	RS HSN
Ta fram en budgeterad handlingsplan för att uppnå fast läkarkontakt och kontinuitet i vårdkontaktarna.	RS HSN
Säkerställ att mobil psykiatri och psykiatriambulans finns jämnt i hela länet.	RS HSN
Utför genomförd förstudie etablera ett integrerat mottagande med stöd för de som är drabbade av våld i nära relation eller av sexuellt våld.	RS HSN
Öppna fler närvårdsplatser i samverkan med kommunerna.	HSN RS

Utred förutsättningarna för ett utökat antal familjecentraler eller familjecentralsliknande verksamheter i Östergötland.	HSN
Genomför en översyn av förlossningsvården där hänsyn ska tas både till det fysiska och psykiska måendet.	HSN
Utveckla första linjens insatser för barn och unga med psykisk ohälsa.	HSN

Styrtal

- Andelen av hälso- och sjukvårdens budget till primärvården ska öka.
- Oplanerade återinläggningar inom 30 dagar för patienter 65+ ska minska.
- Det genomsnittliga antalet listade patienter per läkare ska minska i primärvården.
- Antalet patienter som har tillgång till fast läkarkontakt och fast vårdkontakt ska öka.
- Antal personer som har egenmonitorering ska öka.
- Slutenvården ska max ha fem (5) procent vårdrelaterade infektioner.
- Antalet utlokaliserade patienter ska minska.
- Beläggingsgraden ska understiga 100 procent.
- Kontinuitetsindex för läkare för personer med kronisk sjukdom ska öka.
- Andel patienter med fallskador, trycksår och undernäring ska minska.
- Region Östergötland ska förbättras i nationella jämförelser för vårdens kvalitet.
- Antalet äldre (≥ 75 år) i befolkningen som har fått en läkemedelsgenomgång under senaste året ska öka.
- Genomsnittligt antal vård dagar per månad för utskrivningsklara patienter ska minska.

Fokusområde 3: Medarbetarna är vår styrka

Skickliga medarbetare är grunden för en god vård. En av förutsättningarna för att medarbetare ska stanna är en god arbetsmiljö. Region Östergötland behöver fokusera på att vara en attraktiv arbetsgivare. När kompetensbristen är hög och det finns få medarbetare att tillgå är den lägst hängande frukten att jobba för att behålla den personal man har. Behovet av att rekrytera medarbetare i framtiden kvarstår.

En attraktiv arbetsgivare

En bra arbetsmiljö leder till att Region Östergötland blir en attraktiv arbetsgivare. Ambitionen är att vården i Östergötland ska attrahera den bästa personalen, ta vara på kunskap och engagemang samt erbjuda gedigen vidareutbildning. Kompetensutveckling och karriärstegar är viktiga för alla yrkesgrupper för en väl fungerande vårdverksamhet. Specialiseringar och karriärutveckling, för exempelvis undersköterskor och sjuksköterskor, ska möjliggöras.

Sveriges Kommuner och Region, SKR, har tagit fram en Action plan för välfärdens kompetensförsörjning, där tre områden lyfts fram för att behålla personal. Det handlar om att arbeta med friskfaktorer, arbeta heltid och arbeta längre, och arbeta med tidig omställning. Det är områden som även Region Östergötland behöver främja ytterligare. Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska därför stärkas och präglas av delaktighet och en innovativ anda, exempelvis genom hälsofrämjande arbetstider och fokus på friskfaktorer. Möjligheter till återhämtning, både under och mellan arbetspass är nödvändigt. Fler ska vilja jobba heltid och sjukskrivningstalen ska minska.

Regionen ska fortsätta arbeta förebyggande för att säkerställa en god arbetsmiljö utan hot, våld eller trakasserier mot regionens medarbetare. Det är viktigt att med bibehållen patientsäkerhet, trygga medarbetares behov av semester. En långsiktig strategi behöver arbetas fram för att nå en tillfredsställande bemanning under årets samtliga perioder. Grunden är att Region Östergötlands medarbetare ska ha inflytande över deras egen arbetssituation. Vi vill se en reformerad intern bemanningspool, där medarbetare får större flexibilitet kring arbetstid, högre lön och en klinisk karriärmöjlighet.

Flaskhalsar inom vården

Det är viktigt att se över de "flaskhalsar" som finns i utbildningsstegen för att förhindra en onödig fördröjning att få fram färdigutbildade medarbetare i vården. Det behövs en tydlig och budgeterad handlingsplan för att få fram fler specialistläkare inom allmän medicin. Vi vill se ett flexiblare Allmänmedicinskt centrum som gör det lättare att anställa ST-läkare exempelvis på vårdcentralerna. En ST-tjänst på en vårdcentral är ofta en framtida möjlighet att rekrytera den färdigutbildade allmänspecialisten. Med nuvarande system blir väl bemannade enheter ännu mer välbemannade medan enheter som inte har resurser att vara handledare på plats inte heller kan ha ST-läkare. Möjligheter till handledning på distans kan vara ett bra komplement.

Utbildningstjänster behöver finnas mer spritt över hela länet. För att utveckla en vård nära patienten behöver attraktiviteten för att arbeta i primärvård och hemsjukvård öka. Vi ser behov att rekrytera till vårdcentraler långt från större tätort och sjukhus. Ledningen på en vårdcentral behöver ha fler verktyg för att kompetensförsörja och organisera arbetet. Lokala anpassningar måste vara möjliga att göra för att både möta

befolkningens behov och göra det möjligt att i så hög grad som möjligt arbeta heltid. Därför vill vi erbjuda de som tar anställning på dessa platser en paketslösning, innehållandes bland annat hjälp till bostad, barnomsorg och viss möjlighet till arbete på distans.

Praktikplatser, nya utbildningslösningar och andra insatser riktade till ett flertal olika yrkeskategorier ska ses över. En god generationsväxling ska säkras. Det behövs incitament för att arbeta längre och överföra värdefull kunskap vid pensionsålder. Ur bemanningssynpunkt är det viktigt att låta arbetet med uppgiftsväxling och rätt använd kompetens fortskrida, exempelvis genom att i strukturen befästa och tydliggöra sjuksköterskans roll som ledare för omvårdnaden. Väl använd kompetens ökar yrkesstoltheten.

Vikten av forskning och utveckling

Forskning är viktigt ur flera aspekter. På de områden inom vården där vi erbjuder högspecialiserad spetskompetens är det extra viktigt att professorer kan tillhandahållas, så dessa kompetensområden kan fortsätta att utvecklas.

Styrningen av vården måste baseras på tillit. Teamarbetet är centralt för en god, personcentrerad vård. Genom ett välfungerande teamarbete där patienten är fullt delaktig och varje medarbetare bidrar med sin unika kompetens blir vården också mer resurseffektiv.

Det är viktigt att skapa strukturer för att fånga upp goda idéer och förbättringsförslag och att lönemässigt premiera de som arbetat länge och är särskilt kunniga och erfarna, så de väljer att stanna kvar.

Vi är i ett paradigmskifte där vi måste bereda möjligheter för att ta hjälp av ny teknik och nya arbetssätt i såväl högspecialiserad som nära och personcentrerad vård. Det är dock viktigt att detta förankras i verksamheterna, löser verkliga problem och leder till värdeskapande insatser. Ny teknik kan nyttjas i de fall det underlättar för både personal och patienter. Nya hybridtjänster behöver tillskapas där medicin och teknik möts och vi ska möjliggöra god forskningsmiljö för fler yrkeskategorier. Teknik och digitalisering kan avlasta för att mer tid kan läggas på patientmöten och omvårdnad. Medarbetare med kompetens inom IT och medicinteknik måste säkras konkurrensmässiga villkor.

Mångfald och inkludering

Personer med funktionsnedsättning har inte sällan en gedigen utbildning. Arbetslösheten inom gruppen med funktionsnedsättning är dock mycket högre än bland personer utan. Här ligger offentliga arbetsgivare långt efter de privata vad gäller att anställa personer med funktionsnedsättning. Regionen ska gå före och arbeta mer aktivt för att möjliggöra anställning. Ett nytt funktionshinderpolitiskt program ska tas fram.

Det är angeläget att ta vara på den sjukvårdskompetens som kan finnas hos personer som kommer från andra länder. Snabbspåret med validering och språkstöd är därför viktigt att fortsätta. Regionen ska aktivt arbeta med ett genusperspektiv på arbetsplatserna, i lönebildning och vid rekrytering samt ha ett fungerande visseblåarsystem. Jämställda löner är vår utgångspunkt. I praktiken finns fortfarande omotiverade löneskillnader mellan män och kvinnor. Därför behöver lönekartläggningar

fortsätta göras med könsuppdelad statistik och efter varje löneöversyn måste åtgärder vidtas för att säkerställa att lagkravet om jämställda löner uppfylls i Region Östergötland.

Tolkmöjligheter gynnar både medarbetaren och patienten och bidrar till ett patientsäkert möte. Hälsokommunikatörer är viktiga brobyggare och fungerar som en länk mellan nyanlända flyktingar, andra invandrare och personal inom hälsa, vård och omsorg. Hälsokommunikatörerna är utrikesfödda, har sjukvårdsutbildning samt yrkeserfarenhet från hemlandet och Sverige, vilket gör dem till en stor tillgång inom vården.

Uppdrag 2026	Uppdrag till
Öka antalet ST-tjänster i allmänmedicin med målet om 1100 patienter per läkare.	RS HSN
Utred och underlätta anställning i Region Östergötland för personer med funktionsnedsättning.	RS
Ta fram ett funktionshinderspolitiskt program för Region Östergötland.	RS
Ta fram en plan för att bli en mer jämställd arbetsgivare.	RS
Anpassa och genomför SKR:s Action plan i Region Östergötland för att behålla medarbetare. (Friskfaktorer, sjukfrånvaro, etc)	RS
Utveckla chefers och ledares förståelse för styrning och stärka chefs- och ledarskapet i syfte att främja effektivitet och kvalitet i uppdragen.	RS

Styrtal

- Kostnader för bemanningsföretag ska under 2026 vara högst två (2) procent av personalkostnaderna.
- Den genomsnittliga faktiska sysselsättningsgraden ska öka.
- Antalet ST-läkare inom allmänmedicin ökar.
- Osakliga könsskillnader avseende lön och sjukskrivningstal ska minska.
- Den totala sjukfrånvaron ska minska jämfört med 2025.
- Långtidssjukfrånvaro (över 30 dagar) ska minska jämfört med 2025.
- Antalet övertidstimmar ska inte öka jämfört med 2025 års timmar.

- Andelen medarbetare som arbetar kvar efter 67 års ålder ska öka jämfört med 2025.
- Andelen nyanställda i vårdprofessioner som är kvar i anställning 12 månader efter anställningstillfället ska öka jämfört med 2025.
- Uttagen forskningstid ska öka.

Fokusområde 4: Förutsättningar att bo och verka i hela Östergötland

Östergötland ska vara en region som kan konkurrera med andra regioner i Sverige, Europa och internationellt. Det ska vara attraktivt att bo, leva och verka i hela länet. Östergötland ska vara ett robust län med bra välfärd, starkt näringsliv och ett livskraftigt civilsamhälle. Regionen ska ligga i framkant vad gäller grön teknik och bidra till ett cirkulärt samhälle. Region Östergötland ska visa på regionalt ledarskap i samverkan med regionens kommuner. Dessa delar förutsätter att vi fortsätter arbeta för att regionen blir ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar.

Regionen ska, i samarbete med kommunerna, möjliggöra boende och företagande i hela länet. En mataffär, en drivmedelsstation eller laddinfrastruktur är viktiga förutsättningar för att människor ska kunna bo på och besöka en plats, vilket i sin tur skapar jobb och tillväxt på landsbygderna och i skärgården. Placering av en vårdcentral, möjlighet till transport eller utbudet av kultur är alla viktiga faktorer för regional utveckling.

Civilsamhällets kraft

Ett aktivt och fungerande civilsamhälle är grundläggande för ett levande samhälle, särskilt i förorter och på landsbygden. Föreningar ser till att det bland annat finns kultur i bygdegården och att barn och unga kan ha en aktiv fritid. Föreningslivet fyller inte minst en viktig social funktion och i många fall tar de även ett stort samhällsansvar, därför ska vi fortsatt verka för föreningsverksamhet på landsbygden och runtom i länet.

Civilsamhället och Region Östergötland måste ha en ökad samverkan. I civilsamhället finns en potential som idag är outnyttjad. Det är den idéburna sektorn som ofta på tidigt stadium har örat mot marken och identifierar behov som uppstår. Det ska Region Östergötland nyttja. Överenskommelsen mellan Region Östergötland och ett stort antal idéburna organisationer är en bra utgångspunkt för samarbeten som skapar samhällsnytta. Även antagen idrottsplan är en grund för inkludering av civilsamhället.

Region Östergötland ska ta fram en plan för att samarbeten i ökad utsträckning ska kunna utvecklas, såsom Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) eller reserverad upphandling. Region Östergötland ska även se över vilka som idag ingår i överenskommelsen för att på sikt bredda och utöka antalet samverkande organisationer. Det är viktigt att se över regionens strukturer och rutiner för att få civilsamhället mer delaktiga i våra beslut. Det tjänar hela samhället på. Likaså ska regionens olika föreningsbidrag ses över för att öka transparensen och jämlikheten.

Ensamhet är ett stort problem, för både sjuka och friska i både tätorter och på landsbygderna. Det är ett av många områden där civilsamhällets resurser bättre ska tas tillvara för att skapa samhällsnytta. Även anhörigas viktiga och värdefulla insatser ska inte tas för givna eller glömmas bort. Regionen ska fortsätta utveckla ABC (Act, Belong, Commit), som är ett forskningsbaserat projekt som flera vårdcentraler arbetar med för att hjälpa äldre som lider av ensamhet. Det handlar om att göra något aktivt, tillsammans och meningsfullt. Då vårdcentralen identifierar ensamhetsproblematik kan de hänvisa vidare till plattform med föreningar som erbjuder aktiviteter, ofta via kommunerna.

En infrastruktur som binder samman länet

Vårt samhälle blir mer och mer digitaliserat. Ny teknik utvecklas och digitala verktyg skapar möjligheter för distansarbete, studier, shopping och kultur på distans men även möjligheter till vård och hälsa, effektivare verksamheter för företagare och underlättande av hushållsarbete. För att alla i vårt samhälle ska kunna ta del av den här utvecklingen krävs utbyggnad av bredband i hela Östergötland. Det ska inte spela någon roll var man bor - alla ska ha möjlighet att ta del av den tekniska utvecklingen. Region Östergötland ska verka för en god mobiltäckning över hela länet.

Regionen ska verka för investeringar i vägar och övrig infrastruktur som länets invånare och företag behöver för sin utveckling. Ostlänken, ny järnväg mellan Järna och Linköping, är central för länets konkurrenskraft. Vätterlänken, ny järnväg mellan Linköping och Jönköping, blir en fortsättning på Ostlänken för att frigöra kapacitet på södra stambanan. Samverkan med kommunerna i Östergötland är avgörande för att identifiera och prioritera satsningar som leder till önskvärt byggande av infrastruktur och hållbart resande.

Ett transporteffektivt samhälle

Invånarna i Östergötland ska ha tillgång till en välutvecklad, miljöeffektiv kollektivtrafik som knyter ihop länet så att det blir smidigt att resa. Framkomligheten i städer och större tätorter behöver förbättras för att möjliggöra snabbare resor. Säkra och attraktiva gång- och cykelvägar är viktiga för ett hållbart transportsystem. Regionen ska bidra till att de olika trafikslagen samordnas och kombineras bättre så att medborgaren upplever resandet så enkelt som möjligt. Regionen måste därför samarbeta med kommunerna om att ta fram pendlarparkeringar.

Region Östergötland ska samordna den samhällsbetalda trafiken och bidra till mobilitetslösningar som främjar ett hållbart resande. Det ska finnas tillgänglig kollektivtrafik eller mobilitetslösning i hela länet, oavsett om man bor på landsbygden eller i större tätort. Vid större trafikförändringar ska dialog med berörda parter äga rum.

Centerpartiet vill fortsatt att det hållbara resandet ska kunna konkurrera med bilen och göra så att fler väljer smartare resande ur miljö- och hälsosynpunkt. Restiden i kollektivtrafiken måste därför sänkas och turtätheten öka. Fokus ska ligga på det vardagliga resandet – pendlning till arbete och studier. Insatserna för att stimulera till kollektivt resande ska bli fler, mer omfattande och med ökad tillgänglighetsanpassning.

Närtrafiken och skärgårdstrafiken ska utvecklas ytterligare och tydligare marknadsföras i regionen. Region Östergötland ska utveckla samarbetet med kommunerna om linjelagd skolskjuts. Regionen ska även ta ett samlat ansvar för att se till så att gymnasieelever kan ta sig till och från sina utbildningar som är en del i regionens kompetensförsörjningsuppdrag.

Den kommunöverskridande färdtjänsten är viktig för de medborgare som är berättigade till färdtjänst. Nuvarande begränsning av antalet resor slår ojämlikt och bör tas bort. Regionen ska även se över möjligheterna för att göra resandet över länsgränserna till angränsande län enklare. Det stödjer även tillväxtmöjligheterna i ytterkantskommuner.

Goda förutsättningar för näringsliv och arbetsmarknad

Regionen ska i enlighet med den Regionala utvecklingsstrategin ha en samordnande roll för länets aktörer som verkar för Östergötlands tillväxt. Näringslivs- och innovationsstrategin ska användas för att skapa ännu högre mervärde i utvecklingsarbetet och stärka regionens konkurrenskraft genom satsningar på Östergötlands styrkor. Regionen ska skapa goda förutsättningar för näringslivet så att arbetstillfällen växer fram i hela regionen.

I tillväxtfrämjande syfte ska Östergötlands framgångsrika forskning och innovationskraft fortsätta utvecklas och nya innovativa miljöer ska skapas i samverkan med näringslivet och akademien. Östergötland ska vara attraktivt för investeringar från såväl nationella som internationella aktörer.

Vi vill fortsätta stärka hela Östergötlands besöksnäring och öka regionens attraktivitet utifrån Region Östergötlands besöksnäringstrategi. Det handlar om att verka för att öka antalet övernattande besökare september till maj, öka lönsamheten för besöksnäringens aktörer samt att stärka Östergötlands attraktivitet som en plats att besöka, bo och verka på året runt.

Östergötland ska ställa om till en resurseffektiv och fossiloberoende region och därmed skapas goda möjligheter till både miljönytta och näringslivsutveckling. Region Östergötland ska fortsatt samverka kring strategiskt viktiga frågor som infrastruktur, arbetsmarknad och näringsliv i ett storregionalt sammanhang. Inom ramen för länsöverskridande samarbete ska regionen inta en aktiv roll i att skapa förutsättningar för strategiskt viktiga näringar, såsom t. ex. gröna och blåa näringar, besöksnäringen, tillverkningsindustrin och tjänstesektorn.

Regionen ska vara en aktiv och drivande part i satsningar på entreprenörskap, innovation och kompetensförsörjning i hela länet. Regionen ska verka för att trygga dagens och framtidens behov på arbetsmarknaden. Regionen ska dra nytta av potentialen och erbjuda utbildningsmöjligheter på deltid och på distans. Regionen ska satsa på att utvidga de utbildningar som syftar mot en stark efterfrågan på arbetsmarknaden.

Centerpartiet vill också att regionen i mycket högre utsträckning ökar sin närvaro i hela länet. Regionala kontor och dess personal behöver inte bara finnas i de största städerna och kommunerna, utan kan med fördel flyttas till mindre orter. Detta minskar regionens hyror, erbjuder medarbetare en möjlighet att slippa pendla och ger istället möjligheten att bosätta sig i kommuner med mer landsbygdsprägel. Detta skulle också erbjuda draghjälp till det lokala näringslivet på den ort där regionen etablerar sig.

Matchningen mellan arbetssökande och de arbeten som finns ska förbättras, inte minst genom nya initiativ och digitala lösningar som regionen aktivt ska understödja. Samarbetet med Linköpings Universitet och andra utbildningsanordnare ska utvecklas för att långsiktigt stärka kompetensförsörjningen.

Potentialen i de gröna och blåa näringarna

Produktionen i de gröna och blåa näringarna är viktiga för regionen och deras förutsättningar behöver förbättras. De är nödvändiga pusselbitar i ett hållbart cirkulärt samhälle.

Regionen ska aktivt arbeta för att stärka forskning, innovationsarbete och utbildning inom de gröna och blå näringarna i regionen. Det handlar bland annat om att utveckla verksamheten vid Vreta Kluster och att samverka med universitetet för att möjliggöra att en civilingenjörsutbildning med inriktning mot jordbruksteknik skapas i regionen.

Stora och livskraftiga fiskbestånd är nödvändiga för den biologiska mångfalden. De är viktiga för den svenska fiskerinäringen och för den som fiskar på fritiden. Fiskbestånden i våra sjöar och kustvatten är också en värdefull resurs i försörjningsberedskapen. Likaså är fiske och fisketurismen betydelsefulla delar av besöksnäringen. Vi måste därför ha en bra miljöpolitik för våra vatten och verka för flera hållbara fiskodlingar.

Skogen är en viktig resurs för Östergötland, både som grund för en basindustri men också för näringslivet på landsbygden. Skogsbruket spelar även en viktig roll i klimatomställningen och framtagandet av hållbara fossilfria produkter. Region Östergötland har en strategi för skogsnäringen men denna behöver revideras.

Uppdrag 2026	Uppdrag till
Steg ska tas för att målen i Regionala trafikförsörjningsprogrammet, RTP, ska uppnås.	TSN
Utveckla konceptet "linjelagd skolskjuts" tillsammans med kommunerna.	TSN
Bevaka bioenergin som ett påverkansområde i EU-relaterade frågor.	TSN
Ta fram en strategi för de gröna och blå näringarnas utveckling i Östergötland.	TSN RUN
Revidera skogsnäringsstrategin.	TSN
Se över regionens olika föreningsbidrag.	RS HSN TSN RUN

Styrtal

- Antalet arbetslösa ska minska.
- Antalet partner i överenskommelsen med civilsamhället ska öka.
- Kollektivtrafikens marknadsandel ska vara minst 21 procent.
- Antalet resande i kollektivtrafiken ska öka jämfört med 2025.
- Kostnadstäckningsgraden ska öka i stadstrafiken, Östgötapendeln samt A- och B stråk jämfört med 2025.

Fokusområde 5: Kultur och bildning är hörnstenar i en demokrati

Kultur är starkt kopplat till demokrati. Inkludering i kulturlivet och kulturskapande bidrar till känslan av samhörighet och skapar tillit medborgare emellan. Tillit är viktigt i ett demokratiskt samhälle.

Östergötland har ett rikt och levande kulturarv. Det förmedlar viktiga kunskaper om vår historia och hembygd och bygger en bro mot framtiden. Stödet för de kultur- och hembygdsföreningar som varje dag förmedlar dessa värden är viktigt att värna, speciellt i tider av ekonomisk återhållsamhet.

Film, teater, böcker, musik, dans och andra kulturyttringar kan inspirera och frigöra människor till att våga forma sina liv efter egna önskningar och drömmar. För Östergötlands alla barn och ungdomars livsmöjligheter är det extra viktigt att erbjuda möjligheter till att delta i skapandet av kultur och att få ta del av kultur. Samma sak gäller för grupper med olika typer av funktionsnedsättningar. Kulturen ska nå invånare i hela länet. Vi vill se en mångfald av kulturella uttrycksformer med en armlängds avstånd från politikens påverkan.

En brist idag är tillgång till lokaler och arenor för kulturskapande i många delar av länet. Regionen behöver därför jobba mer för samverkan med civilsamhället för att skapa fler möjligheter till ett jämlikt kulturskapande.

Kulturupplevelser och att få vara med och skapa kultur bidrar till förbättrad folkhälsa. Att arbeta med kultur är ett förebyggande hälsoarbete. Den samverkansmodell som finns idag, där staten använder regionerna för att stödja det regionala kulturlivet i samverkan med kommunerna, ska värnas för att säkerställa att kulturinstitutionernas verksamhet når östgötarna och blir naturliga besöksmål.

Östergötlands Museum ska ha förutsättningar att i högre grad kunna visa sin verksamhet i skolor och på särskilda boenden. Tillgängligheten till muséet för de som bor på andra ställen än där muséet idag finns fysiskt ska öka.

Det livslånga lärandet

Det är viktigt att stärka barns och ungas läsförmåga och läslust. Barn och elever behöver läsa själva, bli lästa för och utveckla sin läsförståelse. Det finns idag stora utmaningar och fortsatt stora skillnader i läsförståelse när det gäller kön och socioekonomisk bakgrund. Regionbiblioteket ska ges ett utökat uppdrag att stötta folkbibliotek och skolbibliotek i syfte att stärka barn och ungas läsning. Även barnhälsovården bör ges ett tydligare uppdrag att vara behjälplig i läsfrämjande insatser.

Bildning är viktigt genom hela livet. Det är även viktigt att det finns möjlighet till kunskapshöjande insatser oavsett var man bor i Östergötland. Där har studieförbund och folkhögskolor ett viktigt uppdrag genom att tillgängliggöra både kultur och kunskap på ett lättillgängligt sätt. Centerpartiet värdesätter folkbildningen högt.

Idag finns tillgång till många distansutbildningar. Det är inte alla som kan eller vill flytta till en universitetsstad. För att tydligare få en större geografisk spridning av utbildning ska Region Östergötland verka för att fler universitetscampus etableras i länet, främst utanför de stora städerna. Utifrån att regionen driver egna skolor kan regionen inspirera till digitalisering och distansutbildning.

Regionen har fått ett större ansvar att arbeta med kompetensförsörjning och det livslånga lärandet. Vi behöver bättre nyttja de verktyg vi har för att utbilda, matcha och rusta människor för arbetsmarknaden. Som en av huvudmännen bakom Östsvenska Yrkeshögskolan har vi möjlighet att driva på för att utbildningar där vi saknar mycket kompetens kommer till länet. Samverkan mellan regionen, näringslivet, kommunerna och utbildningsanordnarna är viktigt för att matcha efterfrågan och utbud på arbetsmarknaden. Där är regionens kompetensförsörjningsstrategi vägledande i arbetet. Här finns behov av att uppmuntra näringslivet till att bidra med bl.a. praktikplatser.

Regionen ska bibehålla antalet utbildningsplatser på folkhögskolan Lunnevads allmänna kurs i syfte att öka möjligheten att få de som inte har fullständiga betyg att realisera sina drömmar. Även våra naturbruksgymnasier Himmelstalund i Norrköping och Vreta i Linköping har en viktig roll i att trygga framtidens kompetens- och livsmedelsförsörjning.

Uppdrag 2026	Uppdrag till
Utforma en strategi för att säkerställa att studieförbund och folkhögskolor har förutsättningar att verka i länet.	RUN
Stärk tillgången till kultur för barn och unga i hela Östergötland.	RUN
Se över och utveckla stödet till hembygdsföreningar i syfte att stärka spridningen av kulturarv.	RUN
Verka för ett relevant utbildningsutbud som matchar arbetsmarknadens behov.	RUN
Genomföra insatser i syfte att stärka arbetsmarknadskunskap och intresse för bristyrken hos barn, unga och vuxna.	RUN

Styrtal

- Antalet individer som studerar på yrkeshögskolor i Östergötland ska öka.
- Publik inom Scenkonst Östs verksamheter ska öka.
- Antal föreställningar inom Scenkonst Östs verksamheter ska öka.

Fokusområde 6: Robust organisation med god beredskap

I en mer osäker värld har Region Östergötland en viktig roll i att skapa ett funktionellt samhälle under kris och krig. Det förändrade säkerhetspolitiska läget och ökad intensitet i totalförsvarsplaneringen har ökat den gemensamma planeringen av civil beredskap i Region Östergötland samt med andra regioner.

Regionens förmåga under höjd beredskap, kris och krig måste öka. Regionen ska därför fortsätta sitt förebyggande arbete för att minska sårbarheter och förbereda effektiva åtgärder som kan begränsa konsekvenserna när verksamheten utsätts. Civilsamhället, i form av olika föreningar, har en överenskommelse med regionen men vid särskilda händelser kommer regionen vara mer beroende av deras stöd och hjälp och därför ska arbetet med dessa intensifieras.

Resiliens i våra verksamheter

För en robust sjukvård och för att stärka beredskapen för kris och krig är det viktigt att Region Östergötland säkerställer alla de tre sjukhusens verksamheter i länet. Sveriges medlemskap i NATO ställer även ökade krav på hälso- och sjukvårdens förmåga att hantera kriser och så kallade massolyckor, utöver militär kapacitet. Här är det av stor vikt att medarbetare, särskilt vårdpersonal, har kännedom om beredskapsplaner och får möjlighet att delta i övningar.

Länets kollektivtrafik behöver vara robust och krisberedskapssäkrad. I ett läge där elförsörjning kan bli ett mål för störningar eller angrepp, är ett ensidigt beroende av eldrift en sårbarhet. Vi kan inte lägga alla ägg i samma korg. Biogas erbjuder både ett strategiskt och praktiskt komplement eftersom den kan produceras lokalt, lagras, och användas även när andra system sviktar. Regionen behöver verka för att kommande upphandlingar av region-, express- och landsbygdstrafik väger in beredskap, försörjningstrygghet och cirkularitet. Regionen behöver även aktivt främja en mångfald av förnybara drivmedel i kollektivtrafiken för att minska sårbarheten vid kris.

Ett självförsörjande Östergötland

Östergötland är ett län med stor lokal livsmedelsproduktion. Det ökar förutsättningarna för att säkra tillgången till livsmedel, inte minst i kristider. Livsmedelsstrategin ska skyndsamt revideras för att öka handlingskraften i arbetet. Det krävs krafttag för att säkerställa en livskraftig livsmedelsproduktion i hela Östergötland. För att stärka konkurrenskraften i det östgötska lantbruket både på kort och på lång sikt behöver andelen närodlade, ekologiska och säsongsvarierade livsmedel öka i regionens måltider. Det är även viktigt att företagen är hållbara och lönsamma. Åkermarken ska värnas och skyddas från exploatering. Centerpartiet motsätter sig brytning av alunskiffer i jordbrukslandskapet. Sådan verksamhet omöjliggör livsmedelsproduktion för all framtid.

Krafttag mot välfärdsbrott

Ett hårdare samhällsklimat med hot om våld gör att Region Östergötlands verksamheter drabbas och utmanas i sitt grunduppdrag och behöver därför stärkas med metoder och kompetensutveckling för att kunna förebygga och hantera risk för hot och våld. Vi behöver också arbeta med att upptäcka och förebygga välfärdsbrott i högre grad. Det bidrar till en bättre kostnadskontroll, att vi säkerställer att skattemedel används rätt och för att skydda seriösa företag från att konkurreras ut av oseriösa. Det kräver att

regionen har en väl fungerande uppföljningsprocess av ingångna avtal och att vi snabbt kan upptäcka felfaktureringar eller andra oegentligheter.

En klimat- och resurssmart region

I omvärlden ses mer och mer påverkan av klimatförändringarna. Miljö och klimat är en avgörande framtidsfråga, och därmed en central strategisk utmaning för hela regionorganisationen. Regionen behöver analysera och vidta de åtgärder som krävs för att kunna upprätthålla viktiga funktioner. Hållbarhet ska genomsyra allt regionalt utvecklingsarbete och intern verksamhetsutveckling, liksom ekonomisk hushållning, effektiva upphandlingar och en god arbetsmiljö. Sammantaget ska regionen bidra till ett cirkulärt, klimatanpassat och motståndskraftigt Östergötland som minskar utsläppen av växthusgaser enligt de nationella målen.

Östergötland ska ta vara på länets goda möjligheter för förnyelsebar energiproduktion. Regionen ska verka för ökad produktion av gröna energislag i hela Östergötland. Biogasen bidrar till många samhällsnyttor. Bland annat bidrar biogasen till att minska både klimatutsläppen och övergödningen av våra sjöar, samtidigt som lönsamheten stärks inom jordbruket i länet.

All nybyggnation i regionens regi ska ske på ett så klimatsmart sätt som möjligt, avseende såväl energieffektivitet, materialval och hållbarhet. Tydliga miljö- och klimatkrav ska vara införda i all offentlig upphandling med mål om att öka andelen upphandlingar som bidrar till ett minskat slöseri av resurser.

Uppdrag 2026	Uppdrag till
Stärk Region Östergötlands förmåga att stå emot störningar i såväl fredstid som vid höjd beredskap.	RS HSN TSN RUN
Öka samverkan om krisberedskap med andra relevanta aktörer såväl offentliga som föreningar och civilsamhälle.	RS
Säkerställ kriterierna beredskap, försörjningstrygghet och cirkularitet i kommande trafikupphandlingar.	TSN
Etablera en säker och behovsanpassad IT-infrastruktur som både kan möta verksamhetens behov och har förmågan att hantera framtida säkerhetshot och tekniska utmaningar.	RS
Inför ett system för uppföljning av avtal för att förhindra välfärdsbrott.	RS

Styrtal

- Samtliga verksamheter ska ha en upprättad kontinuitetsplan.
- Minskad energianvändning per kvadratmeter med 30 procent till 2030 jämfört med 2009 utifrån fastställd plan.
- Mängden brännbart avfall per medarbetare ska minska jämfört med 2025.
- Minskad klimatpåverkan jämfört med 2025.
- Andelen närodlade, ekologiska och säsongsväxande livsmedel ökar i regionens måltider.

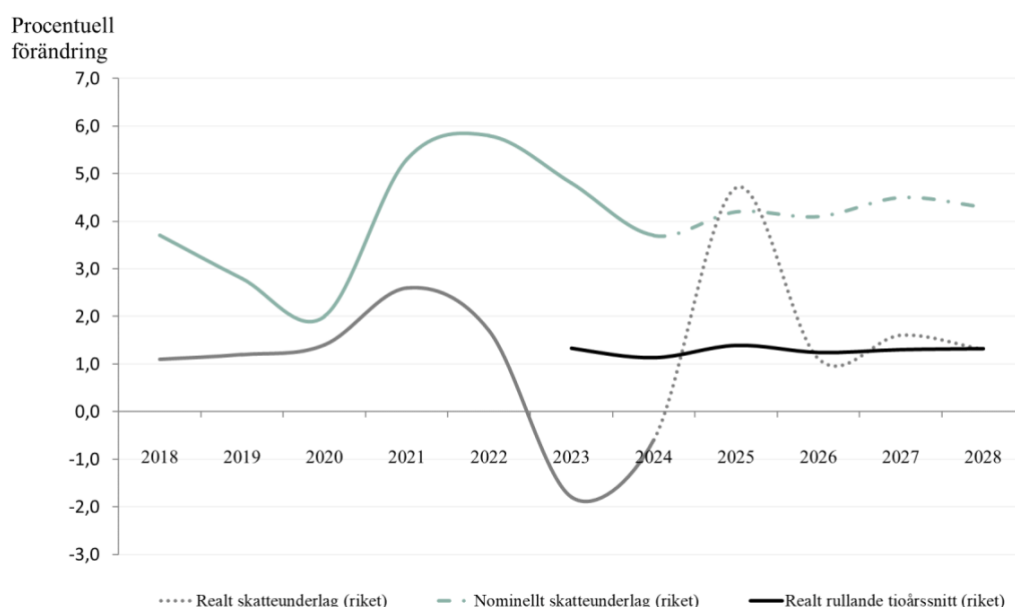
Ekonomi under budgetperioden

Svensk ekonomi påverkas av händelseutvecklingen i omvärlden vilket får inverkan på de ekonomiska förutsättningarna och ger instabila prognoser. Den trögrörliga inflationen sjunker gradvis ner mot Riksbankens mål och möjliggör räntesänkning. Ekonomin i USA och euroområdet kan påverka Riksbanken, fördröja räntesänkning, dämpa konsumtion och investeringar och därmed förskjuta återhämtningen ytterligare. Det finns även osäkerheter kring energipriser, fortsatta handelspolitiska åtgärder av USA och Kina samt vad som kommer att ske i kriget i Ukraina. Om sådana faktorer förvärras kan det slå mot svensk export och tillväxt, som i sin tur påverkar skatteunderlaget och den regionala ekonomin negativt. Sverige är i lågkonjunktur men på väg mot gradvisa förbättringar av ekonomin. BNP-tillväxten förväntas under 2025 stiga med försiktiga 1,8 procent följt av 2,4 procent under 2026. Sysselsättningen påverkas av rådande osäkerheter, den globala handelskonflikten samt hushållens återhållsamhet och bedöms öka ytterligare något under 2025 upp till 8,6 procent (i andel av arbetsför befolkning) för att försiktigt börja falla till 8,3 procent under 2026.

Skatteunderlaget ökar från en svag tillväxttakt på 3,7 procent 2024 till 4,2 procent under 2025 och 2026, vilket innebär stabilisering på historisk genomsnittsnivå.

Inflationstakten (KPIF) förväntas ligga runt 2,6 procent 2025 för att sedan sjunka 2026.

Riksbanken bedöms sänka styrräntan till två procent vilket ger lättnader för hushåll och företag. Kommuner och regioner får viss lättnad av ökat skatteunderlag men samtidigt kvarstår utmaningar med högt kostnadstryck utifrån nya behov.

Figur 1. Skatteunderlagsutveckling nominell (grön), real (grå) och tioårigt rullande genomsnitt (svart 2023-2028), baserad på utfall och prognos i SKR:s Cirkulär 25:21 från april 2025.

Region Östergötlands ekonomiska utveckling och insatser för hållbar ekonomi

Region Östergötland har varit och är i ett allvarligt ekonomiskt läge. Alltför hög kostnadsnivå i relation till skatteintäkterna tillsammans med tillfälligt höga pensionskostnader till följd av hög inflation innebar att regionfullmäktige fattade beslut om att underbalansera budgetar för 2023 och 2024. Samtidigt ökade obalansen i hälso- och sjukvården trots vidtagna åtgärder. Underskottet var efter 2023 nästan 1,7 miljarder. Kraftfulla åtgärder har vidtagits under 2024 med inriktning att på kort sikt nå balans i ekonomin och på lång sikt åter nå god ekonomisk ställning som ger handlingsfrihet. Kostnadsutvecklingen 2024 var 0,7 procent vilket var lägst av alla regioner, antal anställda minskade med 699 tjänster och kostnader för hyrpersonal nästan halverades. Åtgärderna får full effekt under 2025 och det egna kapitalet med hela pensionsskulden inkluderad förväntas vara positivt vid utgången av 2025.

Centralt med stärkt primärvård under budgetperioden

Efter ett omfattande omställningsarbete med stora kostnadsreduceringar är bedömningen att regionen under 2025 återigen ska ha en ekonomi i balans. De beslut som fattats och verkställt i hela organisationen har varit svåra, men i många fall nödvändiga för att bidra till minskade kostnader. Centerpartiet har dock haft andra prioriteringar som vi anser hade gett bättre resultat för patienter, medarbetare och ekonomin. Vi anser att fortsatt restriktivitet behöver råda och utrymme för satsningar är begränsade.

Föreslagen budget är ansvarsfull genom att både ha balans i den löpande ekonomin men också bygga upp en stabil grund på längre sikt. Med en målsättning om ett årligt positivt resultat kan regionen börja bygga upp en långsiktig ekonomisk stabilitet genom att redan år 2026 ha ett positivt eget kapital, med hela pensionsskulden inkluderad. För att kunna möta framtida utmaningar och skapa handlingsfrihet är inriktningen att vid utgången av 2028 ha ett eget kapital på över 1,5 miljarder kronor.

Reformutrymmet är begränsat och nya behov måste därför till största del klaras inom befintlig ekonomi. Undantag är primärvården där riktade insatser har prioriterats för att stärka primärvården i syfte att erbjuda invånarna en mer kvalitativ vård genom en omställning till en mer nära vård. Under perioden 2026-2028 ska vårdcentralernas verksamhet stärkas genom en sammanlagd satsning på totalt 360 miljoner kronor. Medel riktas till att stärka primärvårdens baskapacitet genom att möjliggöra en utökad läkartäthet. 90 miljoner kronor av satsningen avser ytterligare utökning av antalet ST-tjänster inom allmänmedicin. Genom satsningen ska primärvårdens andel av de totala hälso- och sjukvårdskostnaderna öka.

Budget 2025-2027

God ekonomisk hushållning

Enligt lag ska regioner ha god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, vilket inkluderar god verksamhet och god ekonomi.

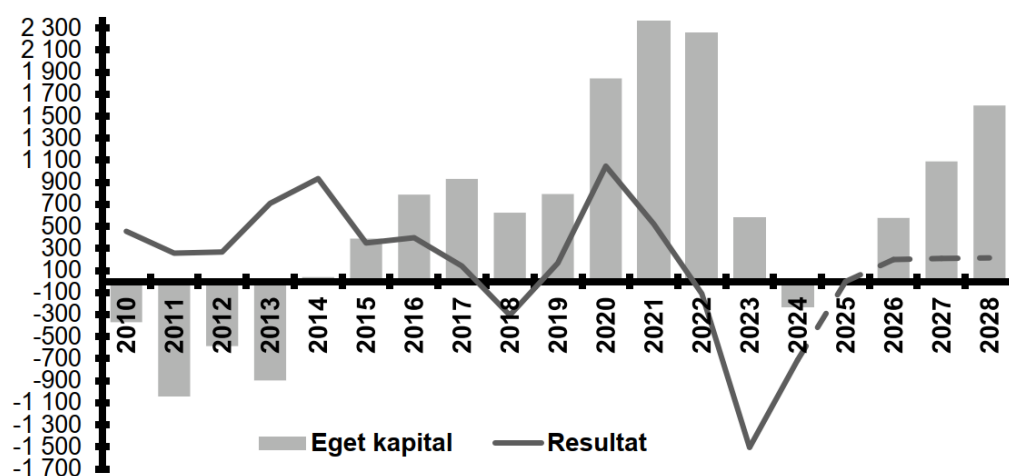
I regionens riktlinje för god ekonomisk hushållning (RS 2023/12060) definieras god verksamhet med att måluppfyllelsen för verksamhet och grunduppdrag utvecklas i önskvärd riktning. God ekonomi definieras som årliga positiva resultat som uppgår till en procent av skatteintäkter och generella statsbidrag och ett positivt eget kapital inklusive ansvarsförbindelse som uppgår till 1 500 miljoner kronor. Målet är att uppnå denna nivå av eget kapital senast 2033 med hjälp av årliga positiva resultat för såväl regionen som helhet som för produktionsenheter, styrelse och nämnder.

För att möjliggöra en ekonomi i balans krävs också återhållsamhet av nyttjande av eventuella ökningar av skatteintäkter samt generella och riktade statsbidrag. Inriktningen är att dessa medel ska reserveras. Eventuella beslut att nyttja tillkommande medel ska värderas med hänsyn till regionens totala ekonomiska ställning.

I regionens riktlinje finns målet att långsiktig låneskuld enbart ska utgöras av upplåning för investeringsprojekt som genomförs i samverkan med andra huvudmän och att investeringsnivåer beslutas med hänsyn till situationen i samband med årliga beslut om treårsbudget. I denna treårsbudget värderas investeringsnivån till mellan 1 300 miljoner kronor och 1 500 miljoner kronor. Vidare är målet att betalningsförmågan ska säkerställas för att möta kortfristiga utbetalningar och långfristiga förpliktelser.

Under 2024 och 2025 avviker regionens resultat från riktlinjens definition av god ekonomi. Men resultaten 2025 och framåt är högre enligt fullfonderings- än enligt blandmodell och eget kapital, inklusive ansvarsförbindelse, förbättras därmed 2025 trots nollresultat. Om målet under hela planeringsperioden 2026-2028 infrias avseende årliga positiva resultat om en procent av skatteintäkter och generella statsbidrag (blandmodell) så återhämtar sig eget kapital (fullfondering) så att riktlinjens mål om 1 500 miljoner kronor i eget kapital uppnås vid 2028 års utgång.

I figur 2 redovisas utveckling av resultat och eget kapital över tid.

Figur 2. Resultat (linje) och eget kapital (staplar) i miljoner kronor 2010-2024, prognos 2025 och denna treårsbudget 2026-2028. Resultat redovisat enligt fullfonderingsmodell till och med 2023 och enligt blandmodell från och med 2024. Eget kapital redovisas efter att hänsyn tagits till hela pensionsförpliktelsen det vill säga enligt fullfonderingsmodell.

Nedan tabell redovisar utveckling av resultat (blandmodell) och eget kapital (fullfonderingsmodell) utifrån kända förutsättningar, fattade och föreslagna beslut.

(miljoner kronor)

	Blandmodell		
	2026	2027	2028
Resultat (blandmodell)	200	210	215
Eget kapital (fullfonderingsmodell)	578	1 091	1 598

Tabell 1. Resultat och eget kapital för enligt bland- respektive fullfonderingsmodell.

Utdebitering

För att finansiera regionens uppgifter betalar östgötarna regionskatt. Region Östergötlands skattesats uppgår 2025 till 11,55. För år 2026 föreslås oförändrad utdebitering.

Skatt och utjämning

Skatteunderlaget under budgetperioden bedöms förbättras och det reala skatteunderlaget uppgå till drygt en procent under 2026.

I relation till föregående treårsbudget ökar skatter och utjämning något med 43 miljoner kronor 2026, 66 miljoner kronor 2027 och 101 miljoner kronor 2028.

Statsbidrag för läkemedel

Överenskommelsen med staten har förändrats till nettobidrag efter återbetalning av rabatter. Högre statsbidrag och ökade egenavgifter bedöms innebära drygt 200 miljoner kronor högre ersättning 2026 än i tidigare treårsbudget. Statsbidraget bedöms öka med 3,0 procent 2027 och därefter med 1,5 procent årligen.

Riktade statsbidrag och insatser

Bedömningen av 2026 års riktade statsbidrag är reviderad och som helhet i nivå med föregående treårsbudget. Reducerade bidrag inom nära vård motsvaras av ökning avseende statsbidraget för tillgänglighet.

Löne- och prisutveckling

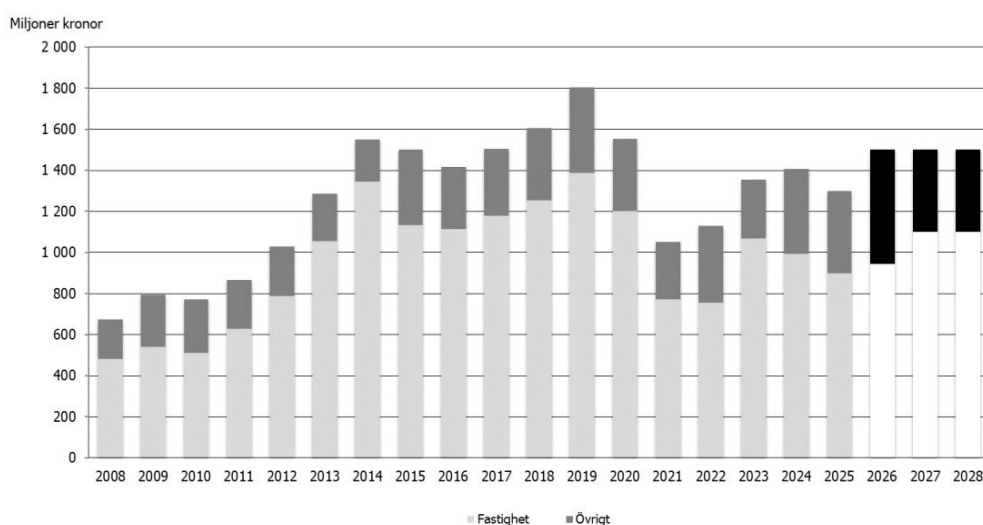
Uppräkning för löne- och prisutveckling 2026 fastställs till 3,0 procent mot bakgrund av avtalsrörelsen och SKR:s bedömningar under våren 2025 avseende ökning av timlöner och inflation.

Investeringar

Investeringarna uppgår till 1 500 miljoner kronor per år 2026-2028. Av investeringarna utgör fastighetsinvesteringar 945 miljoner kronor 2026 och 1 100 miljoner kronor årligen under 2027 och 2028. De omfattande investeringarna under planeringsperioden avser beslutad ombyggnad av Universitetssjukhuset i Linköping, ny- och ombyggnad av Vrinnevisjukhuset i Norrköping samt utveckling av nära vård. I samband med de större ombyggnationerna har regionstyrelsen fattat beslut att kompensera verksamheterna för stor del av hyresökningen. Reserveringar är avsatta inom finansförvaltningen.

Eventuellt nya inhyrda lokaler som ska klassificeras som finansiell leasing ryms inom investeringsplanen. Konsekvensen blir inledningsvis en investeringsutgift och motsvarande långfristigt lån.

Med koncernbolag inkluderade bedöms investeringsnivåer vara 1 581 miljoner kronor 2026, 1 645 miljoner kronor 2027 och 1 563 miljoner kronor 2028. Koncernbolagens del av totala investeringar avser främst kollektivtrafik genom AB Östgötatrafiken samt tvätteri/textilhantering genom TvNo Textilservice AB.

Figur 3. Region Östergötlands totala investeringar 2008-2024, prognos 2025 och denna treårsbudget från och med 2026.

Pensionskostnader

Region Östergötland tillämpar från och med 2024 redovisning av pensioner enligt blandmodell i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning. Blandmodell innebär att pensionsintjänande före 1998 kostnadsförs vid utbetalning samtidigt som pensionsintjänande från och med 1998 kostnadsförs vid intjänande. Regionens avsättning och kostnader för pensioner har de senaste åren påverkats av förändrade livslängdsfaktorer, nytt pensionsavtal, förändrade avgiftsnivåer och höga uppräkningsfaktorer. Reservering av medel utöver pensionsadministratörens prognos görs med ett årligt grundbelopp på 100 miljoner kronor och därutöver finns reserveringar sedan tidigare för att klara tillfälliga puckelkostnader; 2026 (292 miljoner kronor), 2027 (40 miljoner kronor) och 2028 (22 miljoner kronor).

Ekonomi med kostnader anpassade till intäkterna

Ett omfattande omställningsarbete har genomförts för att vända ekonomin och skapa förutsättningar att möta regionens utmaningar och utvecklingsbehov. Bland annat beslutade regionstyrelsen om omfattande varsel som lett till uppsägningar. Varselprocessen har krävt mycket arbete och inneburit oro och omställning för många medarbetare. Parallellt formas ny arbetsorganisation med syfte att säkra effektivitet och kvalitet i verksamheterna. Förbättring i det ekonomiska resultatet syns och målet är att Region Östergötland ska vara i ekonomisk balans vid utgången av 2025.

Produktionsenheternas resultat

Produktionsenheternas resultat bedöms vara i balans 2026 och inkluderar effekter av genomförda och planerade åtgärder. Riktade besparingar mot Regionledningskontor och centrumen för verksamhetsstöd har reglerats.

Långfristig upplåning

I samband med treårsbudgeten tas beslut om ram för långfristig upplåning om totalt 1 000 miljoner kronor för investeringar i fastigheter med externa hyresgäster där finansieringen med fördel hanteras separat. Långfristig upplåning bedöms bli aktuell med 500 miljoner kronor årligen under 2026-2027.

Övriga ekonomiska förutsättningar

Likvida medel väntas uppgå till omkring 7 500 miljoner kronor och ge genomsnittlig avkastning om tre procent, vilket motsvarar 225 miljoner kronor. Likviditeten påverkas förutom av resultatet även av investeringsutgifter, pensionsutbetalningar och upplåning. Regionens finansiella tillgångar hanteras enligt beslutad finanspolicy. Det råder fortsatt stor osäkerhet på de finansiella marknaderna.

Satsningar

Nya satsningar under 2026 riktas mot förstärkning av baskapaciteten i primärvården samt fortsatt satsning på ST-läkare i primärvården. Medel riktas även till ökade kostnader för läkemedel och ökad cybersäkerhet. Satsningar görs även på psykiatrin, kompetensförsörjning, kollektivtrafik och kommunöverskridande färdjänst.

Tabell 2 Satsningar

(miljoner kronor)

	2026
Baskapacitet Primärvården	90
Ramförstärkning läkemedel särskild ersättning	50
Engångsmedel (Rätt psykiatri utomlänsvård)	19
Engångsmedel (BUP, ätstörningsvård, mm)	10
Hälso- och sjukvårdsnämnden	169
ST-läkare i primärvård	30
Beredskapssäkra IT (IT, Cybersäkerhet, robusthet)	20
SKR Action plan kompetensförsörjning	1
Politiska gruppmedel besparing	-1
Regionstyrelsen	50
Mälardalstrafik	4,5
Engångsmedel (beredskapssäkra kollektivtrafik)	4,5
Engångsmedel (kommunöverskridande färdtjänst)	3
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	12
-	
Regionutvecklingsnämnden	0
Koncernbidrag närvårdsplatser PVC	6
Finansförvaltning	6
Totalt	237

Tabell 2. Satsningar 2026

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Hälso- och sjukvårdsnämndens ram utökas med 169 miljoner kronor under 2026. 90 miljoner kronor avser långsiktig förstärkning av baskapacitet inom primärvård för att möjliggöra anställningar av specialister i allmänmedicin efter genomgången ST-utbildning. Vi avser stärka primärvården i syfte att nå minst 20% av hälso- och sjukvårdens budget år 2027. Budget förstärks i samband med införande av särskild läkemedelsersättning inom specialiserad vård med 50 miljoner kronor. Nämnden erhåller engångsmedel under 2026 för puckelkostnader inom rättspsykiatrin. Ytterligare 10 miljoner kronor i engångsmedel går till bland annat förstärkning BUP och ätstörningsvård.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsens ram utökas med 50 miljoner kronor. 30 miljoner kronor går till fortsatt satsning på ST-läkare i primärvård, vilket är en fördubbling mot tidigare antagen treårsbudget. 20 miljoner kronor satsas på att beredskapssäkra IT (IT, cybersäkerhet, beredskap). 1 miljon kronor går till att genomföra och anpassa SKR Action plan för

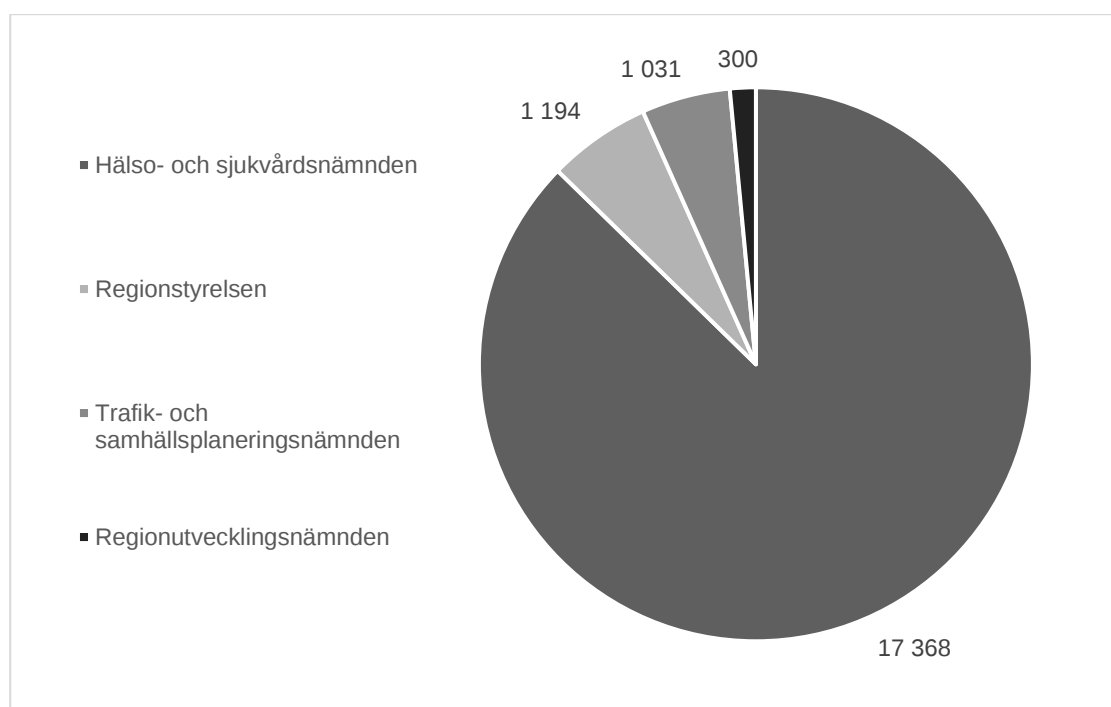

kompetensförsörjning. Cirka 1 miljon kronor för riktad besparing politisk ledning (partigrupper).

Trafik- och samhällsplaneringsnämnden

Trafik- och samhällsplaneringsnämndens ram utökas med 12 miljoner. 4,5 miljoner avser ökade kostnader för den trafik som bedrivs av Mälardalstrafik. Ytterligare 4,5 miljoner går till att beredskapssäkra kollektivtrafiken. 3 miljoner kronor är riktat till kommunöverskridande färdtjänst.

Regionbidrag 2026 i miljoner kronor framgår av nedan figur.

Figur 4. Regionbidragets fördelning per styrelse/nämnd 2026 (inklusive engångsmedel), miljoner kronor.

(miljoner kronor)	2026
Regionstyrelsen	-1 194
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-17 368
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	-1 031
Regionutvecklingsnämnden	-300
Övriga poster	283
Verksamhetens nettokostnader	-19 610
Skatteintäkter	14 958
Generella statsbidrag och utjämning	4 887
Verksamhetens resultat	235
Finansiella intäkter	225
Finansiella kostnader	-260
Resultat efter finansiella poster	200
Extraordinära poster	
Årets resultat	200

Tabell 3. Resultaträkning 2026 med verksamhetens nettokostnader uppdelade per styrelse/nämnd.

Reserveringar

Utöver satsningar och nya beslut reserveras medel inom finansförvaltningen som efter beslut i regionstyrelsen kan nyttjas 2026 utifrån behov och med hänsyn till ekonomins utveckling. Bland reserveringar finns utrymme för närvårdsplatser, utvecklingsinsatser i vårdsystemet Cosmic, nationell högspecialistvård samt kostnadsökning för fastighetsupprustning vid Lasarettet i Motala. Därutöver reserveras för fastighetskostnader enligt strategisk fastighetsplan.

Tabell 4 Reserveringar

(miljoner kronor)

	2026	2027	2028
HSN Baskapacitet PV 2027		90	90
HSN Baskapacitet PV 2028			90
HSN Läkemedel 2027		50	50
HSN Läkemedel 2028			50
HSN Rättspsykiatri utomlänsvård		20	
HSN vaccin	3	3	3
RS Cosmic, NHV m m	45	60	55
RS ST-läkare PV 2027		30	30
RS ST-läkare PV 2028			30
FIN Riktade statsbidrag	8	8	8
FIN oförutsett	95	84	36
FIN Fastighet LIM PV	23	23	23
FIN Engångsmedel	6	8	6
Summa	180	376	471

Tabell 4. Reserveringar.

Ändrade förutsättningar och resultat under planeringsperioden

Förändringar jämfört med föregående treårsbudget redovisas i tabell 5. Resultatet utgår från blandmodell och resultatmålen har höjts utifrån målet för god ekonomi.

Tabell Resultatpåverkande förändringar

(miljoner kronor)

	2026	2027	2028
Resultat treårsbudget 2025-2027	75	75	200
Upplösta tidigare reserveringar och fattade beslut	89	142	52
Resultat efter upplösta reserveringar	164	217	252
Ändrade ekonomiska förutsättningar			
Skatter och statsbidrag	43	76	108
Läkemedelsstatsbidrag och egenavgifter	218	245	273
Pensionsposter	71	112	-34
Poster finans, fastighet m m	121	81	182
Omfördelningsbehov 2027-2028		50	100
Nya beslut och satsningar (tabell Satsningar)	-237	-195	-195
Reserveringar (tabell Reserveringar)	-180	-376	-471
Resultat treårsbudget 2026-2028	200	210	215

Tabell 5. Resultatpåverkande förändringar sedan föregående treårsbudget.

Ekonomi i kommunala koncernföretag

Enligt lag som gäller från 2024 (efter utredning om god kommunal hushållning, SOU 2021:75) ska budget innehålla redogörelse för ekonomin i kommunala koncernföretag. Region Östergötland redovisar koncernbolagens budgeterade resultat och soliditet för 2026, med undantag för AB Kinda Kanal, som ej konsolideras, och ALMI, på grund av pågående fusionsprocess. Region Östergötlands samlade verksamhet och ägarandelar presenteras i bilaga.

	Resultat (miljoner kronor)	Soliditet (procent)
AB Östgötatrafiken	15	14
Scenkonst Öst AB	-2	39
TvNo Textilservice AB	0	65
ALMI Företagspartner Östergötland AB	N/A	N/A

Tabell 6. Ekonomi i kommunala koncernföretag.

Balanskrav

Negativa resultat ska återställas inom tre år om inte synnerliga skäl anges. Balanskravsresultatet beräknas sidoordnat med justeringar för vissa poster. Om det i årsredovisning konstateras ett balanskravsunderskott ska fullmäktige besluta om åtgärdsplan och återställa underskottet inom tre år om inte synnerliga skäl kan åberopas. Stark finansiell ställning är ett synnerligt skäl och utgör en buffert för investeringar och handlingsfrihet. Bedömning av finansiell ställning och eget kapital i detta hänseende ska ske utifrån fullfonderingsmodell, det vill säga med hela pensionsskulden redovisad i balansräkningen.

Budgeterat nollresultat enligt blandmodell 2025 innebär ett positivt eget kapital enligt fullfonderingsmodell 2025-12-31. Återuppbyggnaden av ett eget kapital sker under budgetperioden för att uppgå till drygt 1 500 miljoner kronor (fullfonderingsmodell) vid 2028 års utgång. Det är fem år tidigare än målet i aktuell riktlinje för god ekonomisk hushållning.

Beslut

Regionstyrelsen föreslås tillstyrka regionfullmäktige BESLUTA

- att anta Treårsbudget för 2026-2028,
- att fastställa ekonomiska ramar för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden 2026-2028 enligt bilaga 2,
- att uppdra till regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden att utifrån sina ansvarsområden och uppdrag utarbeta årsplaner med budget för 2026 i enlighet med denna treårsbudget,
- att godkänna att upplåning i externa långfristiga lån uppnår 1 miljard kronor under budgetperioden,
- att i enlighet med fullmäktiges presidiums förslag fastställa budgeten för regionens revisorer till 13 463 000 kronor (2026 års nivå) samt
- att fastställa skattesatsen för 2026 till 11,55 kronor per skattekrona.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2026	2027	2028	2026	2027	2028
Verksamhetens intäkter	4 311	4 416	4 519	5 511	5 616	5 719
Verksamhetens kostnader	-22 871	-23 463	-24 232	-23 948	-24 553	-25 322
Avskrivningar	-1 050	-1 070	-1 080	-1 150	-1 170	-1 180
Verksamhetens nettokostnader	-19 610	-20 117	-20 793	-19 587	-20 107	-20 783
Skatteintäkter	14 958	15 590	16 218	14 958	15 590	16 218
Generella statsbidrag och utjämning	2 986	2 981	3 018	2 986	2 981	3 018
Generella statsbidrag - läkemedel	1 901	1 958	2 017	1 901	1 958	2 017
Verksamhetens resultat	235	412	460	258	422	470
Finansiella intäkter	225	230	235	225	230	235
Finansiella kostnader	-260	-432	-480	-270	-442	-490
Resultat efter finansiella poster	200	210	215	213	210	215
Extraordinära poster						
Årets resultat	200	210	215	213	210	215

Kassaflödesanalys

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2026	2027	2028	2026	2027	2028
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Årets resultat	200	210	215	213	210	215
Justering för ej likviditetspåverkande poster (not 1)	1 307	1 482	1 546	1 417	1 592	1 656
Utbetalning av pensioner inkl. löneskatt	-305	-340	-368	-305	-340	-368
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar						
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	1 202	1 352	1 393	1 325	1 462	1 503
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	-45			-45		
Ökning (-)/minskning (+) förråd m.m.	-25			-25		
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	-94	-277	-145	-136	-247	-182
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 038	1 075	1 248	1 119	1 215	1 321
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i immateriella anläggningstillgångar						
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar						
Investering i materiella anläggningstillgångar	-1 500	-1 500	-1 500	-1 581	-1 645	-1 563
Försäljning av materiella anläggningstillgångar						
Investering i finansiella anläggningstillgångar						
Ökning (-)/minskning (+) av långfristiga fordringar						
Förvärv av finansiella tillgångar	-27	-64		-27	-64	
Avyttring av finansiella tillgångar			263		5	253
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 527	-1 564	-1 237	-1 608	-1 704	-1 310
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Nyupptagna lån	500	500		500	500	
Nyupptagna leasinglån						
Amortering av skuld	-11	-11	-11	-11	-11	-11
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	489	489	-11	489	489	-11
Justering av ingående eget kapital						
Årets kassaflöde	0	0	0	0	0	0
Likvida medel vid årets början	800	800	800	855	855	855
Likvida medel vid årets slut	800	800	800	855	855	855
Not 1 Justering för ej likviditetspåverkande poster						
Avskrivningar/nedskrivningar	1 050	1 070	1 080	1 150	1 170	1 180
Gjorda avsättningar pensioner	482	642	701	492	652	711
Övriga avsättningar						
Orealiserade kursförändringar	-225	-230	-235	-225	-230	-235

Balansräkning

Belopp i miljoner kronor och löpande priser

TILLGÅNGAR

	Region Östergötland			Regionkoncern		
	2026	2027	2028	2026	2027	2028
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	75	75	75	75	75	75
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	10 422	10 796	11 170	10 422	10 796	11 170
Maskiner och inventarier	2 506	2 551	2 596	3 306	3 396	3 404
Materiella anläggningstillgångar	12 928	13 347	13 766	13 728	14 192	14 574
Finansiella anläggningstillgångar	125	125	125	95	95	95
Summa anläggningstillgångar	13 128	13 547	13 966	13 898	14 362	14 744

Omsättningstillgångar

Förråd m m	400	400	400	400	400	400
Fordringar	1 920	1 920	1 920	1 925	1 925	1 925
Kortfristiga placeringar (pensionsförvaltning)	6 801	7 106	7 078	6 801	7 106	7 078
Kortfristiga placeringar (finansförvaltning)	600	600	600	615	600	600
Kassa och bank	200	200	200	240	255	255
Summa omsättningstillgångar	9 921	10 226	10 198	9 981	10 286	10 258

Summa tillgångar

23 049	23 773	24 164	23 879	24 648	25 002
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

	2026	2027	2028	2026	2027	2028
Eget kapital						
Eget kapital vid årets början	6 416	6 616	6 826	6 556	6 769	6 979
Årets resultat	200	210	215	213	210	215
Justering eget kapital						
Eget kapital vid årets slut	6 616	6 826	7 041	6 769	6 979	7 194

Avsättningar

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	12 464	12 769	13 103	12 474	12 794	13 128
Andra avsättningar				10	10	10
Summa avsättningar	12 464	12 769	13 103	12 484	12 804	13 138

Skulder

Långfristiga skulder	663	1 149	1 135	1 013	1 499	1 485
Kortfristiga skulder	3 306	3 029	2 885	3 613	3 366	3 185
Summa skulder	3 969	4 178	4 020	4 626	4 865	4 670

Summa eget kapital, avsättningar och skulder

23 049	23 773	24 164	23 879	24 648	25 002
---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Panter och ansvarsförbindelser:

Pensionsförpliktelser intjänade före 1998	6 038	5 735	5 443	6 038	5 735	5 443
Pensionsförpliktelser för förtroendevalda	15	15	15	15	15	15
Övriga ansvarsförbindelser	489	489	489	1 555	1 555	1 555

Årets resultat enligt fullfonderingsmodell

564	513	507	577	513	507
-----	-----	-----	-----	-----	-----

Utgående eget kapital enligt fullfonderingsmodell

578	1 091	1 598	718	1 244	1 751
-----	-------	-------	-----	-------	-------

Soliditet enligt fullfonderingsmodell

2,5%	4,6%	6,6%	3,0%	5,0%	7,0%
------	------	------	------	------	------

Planeringsförutsättningar

Nedan beskrivs några områden med potentiellt stor påverkan på Region Östergötlands förutsättningar att bedriva verksamhet och därmed centrala planeringsgrunder.

Aktuella frågor på internationell nivå/EU:s politik påverkar regional nivå

EU påverkar regional och lokal nivå, direkt eller indirekt, i stor utsträckning. En betydande del av den politik som beslutas på EU-nivå genomförs på regional och lokal nivå.

I juni 2024 anordnades val till Europaparlamentet där ledamöter för de kommande fem åren valdes. Parlamentets sammansättning har stor påverkan på vilken politik som EU bedriver. Inför den nya mandatperioden presenterades de frågor som ländernas regeringar vill att EU-arbetet ska fokusera på. Strax därefter presenterade von der Leyen EU-kommissionens politiska riktlinjer och därefter presenterades EU-kommissionärernas uppdragsbeskrivningar. Ett starkt fokus på konkurrenskraftsfrågor samt försvar genomsyrar samtliga dokument. Detta lär innebära en fortsättning för implementeringen av EU:s industriplan för den gröna given som syftar till att stärka konkurrenskraften för Europas nettonollindustri och stödja omställningen till klimatneutralitet. Något som utmärker industriplanen för den gröna given jämfört med tidigare klimatrelaterade initiativ på EU-nivå är att den förlitar sig alltmer på uppluckring av statsstödsregler och enklare tillgång till finansiering för att säkerställa EU:s konkurrens- och motståndskraft vad gäller de gröna industrierna och teknologierna, istället för robusta rättsliga ramverk för att uppnå klimatmålen. Utvecklingen kommer vara av intresse att följa för att analysera hur Region Östergötland kan dra nytta av den nya logiken, till exempel vad gäller att locka gröna industriaktörer och innovationskapacitet till länet.

Även på området för hälso- och sjukvård planerar EU-institutionerna att fortsätta på inslagen väg och fokusera på implementeringen av initiativ inom ramen för den europeiska hälsounionen. Denna presenterades i slutet av 2020 och syftar dels till att hjälpa medlemsländerna att förebygga och hantera framtida hälsohot, dels att stötta hälso- och sjukvårdssystemen för en mer jämlik vård av hög kvalitet. Störst fokus de närmaste åren förväntas fortsatt vara på EU:s läkemedelslagstiftning där förhandlingarna om en reviderad lagstiftning förväntas fortsätta under de kommande åren. Ett nytt kompletterande lagförslag om kritiska läkemedel ska också presenteras under 2025. Andra förslag av intresse är en ny lagstiftning om bioteknik, en europeisk handlingsplan för cybersäkerhet inom hälso- och sjukvården, en ny strategi för medicinska motåtgärder vid hälsokriser samt initiativ på kemikalieområdet som alla bedöms kunna få direkt påverkan på Region Östergötlands verksamhet och behöver följas noga.

EU:s långtidsbudget löper över sju år, där den nuvarande sträcker sig över perioden 2021–2027. Arbetet med att förbereda förslaget på nästa långtidsbudget har påbörjats och för regionernas del så är det av största intresse att följa och påverka utformningen av EU:s regionalpolitik och struktur- och investeringsfonderna. Dessa är en viktig finansieringskälla för Region Östergötlands regionala utvecklingsuppdrag för insatser för jobb, tillväxt, grön omställning och digitalisering. Utvecklingen pekar överlag mot att EU-medel blir mer centraliserade med en annan ersättningslogik. Detta skulle minska

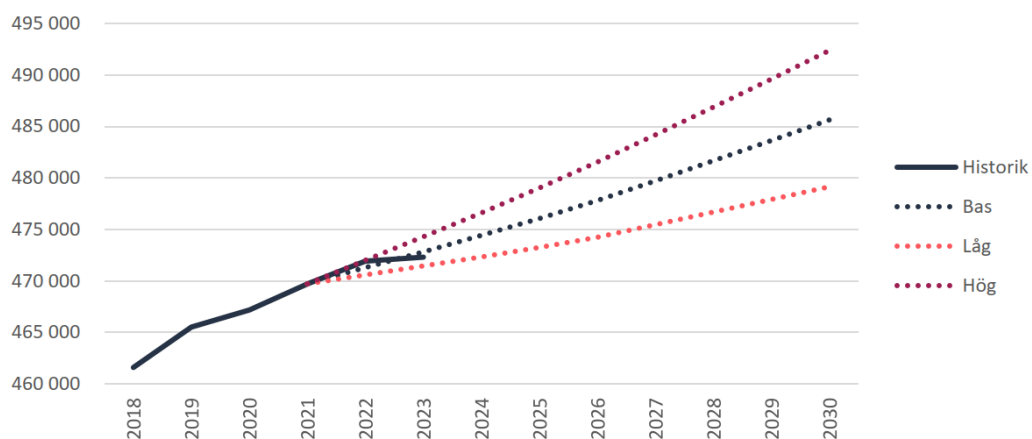

regional nivåns möjligheter att skräddarsy program som är anpassade efter Östergötlands behov och utmaningar. Med anledning av dessa diskussioner samarbetar Europas regioner nära för att se till så framtidens regionalpolitik tar hänsyn till flernivåstyret.

Demografi

Region Östergötland har tillsammans med grannlänerna i Östra Mellansverige (ÖMS) tagit fram befolkningsframskrivningar som visar att Östergötlands demografiska utveckling fortsatt pekar mot en ökning av befolkningen. År 2050 beräknas folkmängden uppgå till 526 000 invånare i basscenariot. Ökningen bedöms bli störst i Linköping, följt av Norrköping och Mjölby. Befolkningstillväxten beror i framskrivningen på positivt flytt- och födelsenetto. Flyttnettot beräknas huvudsakligen påverkas av migration från utlandet. Hela rapporten om framskrivningar i Östra Mellansverige finns att läsa på Region Östergötlands hemsida. Här finns också framskrivningar på kommunnivå presenterade.

Åldersstrukturen i Östergötlands befolkning ser olika ut i länets kommuner, med en större andel äldre i kommuner med relativt sett liten befolkning. År 2050 beräknas 14 procent av befolkningen vara 75 år eller äldre vilket kan jämföras med dagens andel på cirka 10 procent. Framför allt är det gruppen 85 år och äldre som ökar från att utgöra cirka 3 procent av befolkningen år 2021 till att svara för 5 procent år 2050. Andelen av befolkningen i arbetsför ålder beräknas minska fram till år 2050. Andelen unga (0–19 år) minskar och andelen äldre (65–84 år) beräknas vara relativt stabil. Det innebär sammantaget att den arbetsföra andelen av befolkningen minskar och att andelen av befolkningen som är mest vårdkrävande ökar.

Figur 5: Framskrivning och utfall av folkmängd i Östergötland. Källa: Statistiska Centralbyrån och WSP. (Uttaget 19 november 2024)

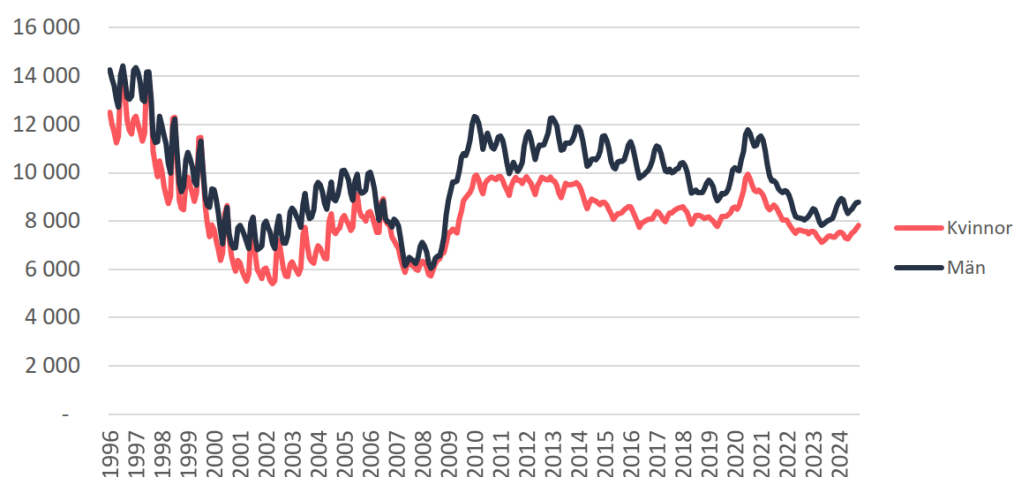
Arbetsmarknad i Östergötland

I utvecklingsstrategin för Östergötland (RUS) finns flera utmaningar beskrivna. Prognoserna för befolkningens utveckling fram till 2030 visar att det kommer uppstå arbetskraftsbrist i Sverige. Många arbetsgivare har svårt att hitta rätt kompetens samtidigt som arbetslösheten är relativt hög i vissa grupper. Kvinnor och män väljer i

fortsatt stor utsträckning yrken utifrån traditionella mönster. För att tillvarata mångfalden av arbetskraft behöver dessa mönster brytas.

Enligt statistik från arbetsförmedlingen är cirka 16 000 personer arbetslösa i länet. Arbetslösheten i Östergötland är på samma nivå som rikets.

Figur 6: Antal invånare 16-65 år (16-64 år tom dec 2022) som är öppet arbetslösa eller arbetslösa som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program. Källa: Arbetsförmedlingen. (Uttaget 19 november 2024.)

Kompetensförsörjning

Den demografiska utvecklingen förväntas öka trycket på hälso- och sjukvårdstjänster och ställa högre krav på mer avancerad vård. Att säkerställa rätt kompetens är en fortsatt betydande utmaning för den svenska arbetsmarknaden, särskilt inom välfärdssektorn. Samtidigt minskar antalet personer i arbetsför ålder, vilket försvårar nyrekrytering. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) krävs en strategisk inriktning på att utveckla och behålla befintlig personal för att minska behovet av nyrekrytering.

Utmaningar kopplade till kompetensförsörjning inom hälso- och sjukvården är inte unika för Sverige utan återfinns globalt. Världshälsoorganisationen (WHO) och andra internationella aktörer har identifierat en global brist på kvalificerad vårdpersonal som ett av de största hoten mot hållbara hälso- och sjukvårdssystem. Denna brist kommer troligen förvärras i takt med att vårdbehoven ökar, särskilt i låg- och medelinkomstländer, samtidigt som många höginkomstländer upplever en ökad konkurrens om arbetskraft. Den internationella migrationen, där kvalificerad vårdpersonal rekryteras från låg- och medelinkomstländer till höginkomstländer skapar etiska och praktiska utmaningar. För att möta den globala vårdpersonalbristen krävs internationell samverkan och långsiktiga åtgärder.

Enligt Socialstyrelsen påverkas tillgång och efterfrågan av en växande brist på specialistläkare och sjuksköterskor i flera områden. Särskilt stort är behovet inom primärvården, där den åldrande befolkningen och ambitionen att stärka vårdkedjan genom nära vård kräver fler allmänläkare och distriktssjuksköterskor.

Samtidigt som den äldre befolkningen ökar minskar antalet barn och unga, vilket påverkar behovet av personal inom förskola och grundskola. Denna demografiska förändring innebär att kommuner och regioner behöver anpassa och samverka inom strategier för kompetensförsörjning för att möta både ökande och minskande personalbehov inom olika verksamhetsområden.

Aktuella miljöfrågor

Förutsättningarna för att nå en giftfri miljö har förbättrats något de senaste åren genom åtgärderna inom EU:s kemikaliestrategi och strategier som omfattas av den europeiska gröna given (The European Green Deal). Stort fokus i EU och Sverige är på att begränsa risker för spridning av PFAS-kemikalier och hormonstörande ämnen. Under de kommande åren kommer EU:s övergripande kemikalielagstiftning, REACH, att revideras för att anpassas till nya förutsättningar och fler ämnen sätts upp på listor över förbjudna kemikalier. Dock förekommer fortfarande exempelvis hormonstörande ämnen i sjukvårdsartiklar. Ett exempel är den hormon- och reproduktionsstörande ftalaten DEHP som fortsatt är tillåten i medicintekniska produkter till år 2030. Med anledning av detta är det fortsatt viktigt att ställa och följa upp miljökrav i upphandling. Arbete pågår med att utveckla regionernas samarbete kring miljökrav i upphandlingar i syfte att minimera risker för hälsa och miljö från sjukvårdsmaterial.

Koldioxidutsläppen från förbränning av fossila bränslen har aldrig varit högre än de var år 2023 enligt FN:s klimatpanel IPCC. Utsläppen av växthusgaser måste sjunka betydligt nu, för att uppvärmningen ska hamna så nära 1,5-gradersgränsen som möjligt. Den europeiska gröna given är ett initiativ av EU kommissionen för att EU ska bli klimatneutralt till 2050. Cirkulär ekonomi pekas ut som en central komponent i omställningen. Hälso- och sjukvårdens största klimatutmaning är den stora användningen av engångsprodukter. Att fortsätta ställa om till flergångs i första hand, är angeläget ur såväl robusthetssynpunkt som för att minska klimatpåverkan. Ökade krav kommer att komma på sortering av den plast som fortsatt behöver användas. Kostnader för restavfall med mycket plastinnehåll kommer öka och styrmedel kommer troligen införas för att öka materialåtervinning av plast. Flera innovationer har dykt upp kring mer hållbar materialanvändning i hälso- och sjukvård såsom cirkulär hantering av plastförkläden, tvättbara handskar och flergångssprutor. Ny teknik utvecklas för att öka förutsättningarna att återvinna plast såsom automatiska system för att identifiera plast (Fossil Eye, Tekniska verken i Linköping) och sortering av plast (Site Zero, Motala).

För att nå utsläppsmålen ställs även transportsektorn om. EU-institutionerna och medlemsstaterna förhandlar gemensamt fram en rad lagstiftningar som påverkar såväl mobilitetslösningar i stort som specifika villkor för bilar och dess utsläpp. Både de nya lagarna som presenteras på europeisk nivå och de lagar som nu revideras tar sin utgångspunkt i målen uppsatta i gröna given och strategin för hållbar och smart mobilitet.

Nya EU-direktiv ställer krav på att offentliga organ ska minska sin energianvändning genom bland annat energirenovering, energikartläggning och utbyggnad av solenergianläggningar. Kraven införlivas i svensk lagstiftning under de kommande två åren och har till syfte att minska utsläpp av växthusgaser till nollutsläppsbyggnader senast 2050.

Social hållbarhet och hälsan i länet

Agenda 2030 utgör att paraply för hållbarhetsarbete. Flera lagar och föreskrifter vägleder det sociala hållbarhetsarbetet, så som Diskrimineringslagen, Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk, Barnkonventionen, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer. Jämlikhet och jämställdhet är två grundläggande delar i ett hållbart samhälle. Jämlikhet handlar om att alla människor har samma värde och rättigheter, och bygger på FN:s allmänna förklaring om mänskliga rättigheter.

Region Östergötlands folkhälsorapport visar fortsatt att hälsan blir bättre för många, men inte för alla. Den ekonomiska ojämlikheten fortsätter att öka. Den ekonomiska standarden har ökat i befolkningen, men det har också skillnaderna. De med högst inkomst ökar sin inkomst mest. Samtidigt som den ekonomiska standarden har ökat i befolkningen har andelen med låg ekonomisk standard mer än fördubblats sedan början av 1990-talet. Av de som arbetar är det vanligast med låg ekonomisk standard bland ensamstående mödrar, yngre vuxna och utlandsfödda. De socioekonomiska skillnaderna i hälsa återkommer för alla mått på socioekonomisk status, bland annat utbildning, arbete och inkomst, och är idag tydligast för inkomst. Skillnaderna finns inom nästan alla hälsoområden, så att lägre socioekonomisk status är förenat med kortare livslängd och högre sjuklighet och död i hjärt-kärlsjukdom, cancer och infektionssjukdomar. Lägre socioekonomisk status är också förenat med mer psykisk ohälsa, fler självmord, högre ohälsotal, mer karies och lägre självskattad hälsa. I alla dessa fall följer skillnaderna en social gradient, där hälsan är gradvis sämre ju lägre den socioekonomiska statusen är.

Två tredjedelar av befolkningen i Östergötland har minst en ohälsosam levnadsvana. De vanligaste är fysisk inaktivitet och lågt intag av frukt och grönsaker. Rökningen fortsätter att minska, snusbruket i form av vitt snus tenderar dock att öka och då framförallt hos yngre kvinnor. Övriga levnadsvanor har varit relativt oförändrade över tid. Den psykiska ohälsan fortsätter att öka. Bland unga finns det indikationer på att både lindriga psykiska besvär och behovet av specialistsjukvård har ökat. Bland personer i arbetsför ålder har konsumtionen av psykofarmaka ökat. I den gruppen har också andelen sjukskrivna för psykiatriska besvär ökat, i synnerhet stressrelaterade besvär. Bland de äldre åldersgrupperna, främst 80-åringar och uppåt, finns en hög och ökande andel som diagnostiseras och behandlas med läkemedel för depression. För flera av de ovanstående trenderna är kvinnor överrepresenterade. Andra utsatta grupper, exempelvis HBTQI-personer, personer med funktionsnedsättning och etniska minoriteter, är också överrepresenterade i statistiken över psykisk ohälsa.

Undersökningar visar att personer med funktionsnedsättning har sämre livsvillkor än övriga befolkningen, och löper större risk för att utsättas för brott, våld och övergrepp. Det är också vanligare att personer med funktionsnedsättning lever i digitalt utanförskap och reser i mindre utsträckning än övriga befolkningen. Personer med funktionsnedsättning skattar också sin hälsa som sämre än befolkningen i övrigt.

En majoritet av den äldre befolkningen skattar sin hälsa som god, men även i denna åldersgrupp finns stora skillnader kopplat till socioekonomisk status. Lägre inkomst är förenat med sämre självskattad hälsa och äldre med dålig ekonomi rapporterar i lägre utsträckning känsla av meningsfullhet. Mer än var tredje person i gruppen äldre äldre (85 år och uppåt) anger att de har besvär av ensamhet och isolering. Framför allt

kvinnor, personer med utländsk bakgrund och personer med låg inkomst uppger att de har besvär av ensamhet.

Tandhälsa

Karies är en av världens största icke-smittsamma sjukdomar. Sjukdomsburden globalt är en utmaning för folkhälsan. Orala hälsoriskfaktorer är gemensamma med flera andra sjukdomar såsom diabetes, hjärt- och kärlsjukdom och cancer varför WHO i sin strategi för oral hälsa understryker vikten av samverkan mellan olika professioner i det förebyggande arbetet för att främja såväl den orala som allmänna hälsan. Samverkan med andra aktörer som träffar individen, såsom kommun, primärvård eller barnhälsovård ger ökade chanser för prevention, tidig upptäckt och är en del av nära och personcentrerad vård.

Munsjukdomar går till stor del att förebygga genom befolkningsbaserade insatser på olika nivåer. Det är ett ömsesidigt och komplext förhållande mellan munhälsa och allmän hälsa. Ohälsosamma levnadsvanor och systemsjukdomar ökar risken för sjukdomar i munhålan och tvärtom. Nedsatt förmåga att äta och svälja påverkar nutrition och bidrar till försämrad livskvalitet, kognitiv svikt och skörhet, men mer forskning behövs för att säkerställa samband och orsaker. Den ökande användningen av läkemedel hos äldre kan också ge komplikationer i munnen, den vanligaste är muntorrhet.

Satsningar på barn och ungas munhälsa är dels generella, dels riktade mot områden med låg socioekonomisk status. Eftersom utmaningarna i dessa områden tenderar att bestå över tid behöver riktade insatser utökas. Samverkan med andra aktörer, såväl inom Region Östergötland som med kommun och civilsamhälle är en förutsättning för att det utökade förebyggande arbetet ska ge resultat.

Den demografiska utvecklingen går mot allt fler äldre och allt färre tandlösa. Epidemiologiska data visar att andelen äldre med egna tänder är hög och att de har många kvarvarande tänder. Avancerade protetiska konstruktioner, såsom käkbensförankrade implantat, har blivit vanligare bland de äldre medan andelen avtagbara proteser minskar. Med en stor andel egna tänder eller fastsittande tandersättningar långt upp i åldrarna ökar behovet av god egenvård. Det ställs högre krav på den dagliga egenvården, vare sig den utförs av individen själv eller med hjälp. Det är viktigt med en utvecklad samverkan, framför allt med kommuner och det är väsentligt att tandvården inte förlorar kontakten med äldre och sköra patienter. Rutiner behöver säkerställas så att kontakten kvarstår eller återupptas.

Regionövergripande styrning

Ansvarsfördelningen

Region Östergötland är en demokratiskt styrd organisation där skiljelinjen mellan politikernas och verksamhetens uppgifter ska vara tydlig. Det är de förtroendevaldas uppgift att ange mål på kort och lång sikt, fördela resurserna och att följa upp resultaten i förhållande till de uppsatta målen.

Verksamhetens uppgift är att genomföra de insatser som krävs för att uppnå de mål som beslutats politiskt. Detta innebär att verksamhetens styrning har sin utgångspunkt i politiska beslut som kompletteras och förtydligas så att de kan genomföras på lokal nivå.

Regionfullmäktige är regionens högsta beslutande organ och fastställer långsiktiga mål, skattesats och ekonomiska ramar för regionens verksamhet. Därutöver beslutar också fullmäktige om riktlinjer i viktiga principiella och strategiska frågor. Fullmäktige följer upp verksamheten genom delårsrapport och årsredovisning.

Regionstyrelsen, har tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden, uppdraget att verkställa fullmäktiges beslut. I praktiken innebär ansvarsfördelningen i många fall att styrelse och nämnder arbetar mot samma mål men med olika utgångspunkter vilket kräver koordinering av styrprocesserna.

Regiondirektören leder den verkställande tjänstepersonorganisationen där regionens produktionsenheter är utförare och svarar för regionens egen produktion. Därutöver anlitas externa utförare.

Sydöstra sjukvårdsregionen

Sydöstra sjukvårdsregionen är en viktig samverkansplattform för Region Östergötland. Sydöstra sjukvårdsregionen ska tillgodose invånarnas behov av hälso- och sjukvård, främja och bidra till invånarnas hälsa, främja och bidra till utveckling av hälso- och sjukvården i sjukvårdsregionen samt solidariskt hjälpa varandra.

Sydöstra sjukvårdsregionens samverkansnämnd har beslutat om gemensamma patientlöften till invånarna. Dessa löften gäller också invånarna i Region Östergötland. Löftena är ett sätt att beskriva och uttrycka den politiska ambitionen och de värderingar som ska vara vägledande för hur hälso- och sjukvård ska bedrivas i Sydöstra sjukvårdsregionen och i Region Östergötland.

Som patient i Region Östergötland **ska** du:

- erbjudas vård som är lätt tillgänglig för kontakt, bedömning och besök
- erbjudas diagnostik och behandling och uppföljning enligt bästa kunskap i varje möte
- vara delaktig och välinformerad genom hela vårdkedjan
- få tillgång till jämlik vård
- erbjudas bästa möjliga hälsofrämjande insatser och välfungerande screeningprogram
- få tillgång till patientsäker vård
- erbjudas kostnadseffektiv vård

Modell för verksamhetsstyrning och budgetprocess

Region Östergötlands modell för verksamhetsstyrning har sin grund i målstyrning. Målen för organisationen beslutas i Treårsbudget. Budgeten grundar sig på det strategiprogram som beslutas av regionfullmäktige i början av varje mandatperiod samt andra övergripande program, strategier och planer. Fullmäktige beslutar i Treårsbudgeten även om uppdrag i fokus för varje år. Uppdraget uppfyller en central

funktion för den röda tråden i verksamhetsstyrningen från politik till verksamhet. Styrningen skiljer på grunduppdrag och områden i fokus.

I början av varje mandatperiod beslutar regionfullmäktige om ett strategiprogram. Programmet inarbetas i treårsbudgetarna under mandatperioden, vilket säkerställer att den politiska viljeinriktningen får genomslag i regionens planeringsprocess. Fullmäktiges Treårsbudget är det centrala dokumentet för styrningen av regionens verksamhet avseende inriktning och omfattning och är grunden för den årliga verksamhetsstyrningen. Treårsbudgeten innehåller mål, budget, skattenivå och ramar för styrelse och nämnder. I budgeten anges även uppdrag och styrtal som är specifika för budgetåret kopplat till aktuella mål. Uppdragen beskriver områden som politiken, utöver målskrivningarna, har störst fokus på under innevarande år. Uppdragen ges från fullmäktige till nämnderna och styrelsen. Styrtalen indikerar önskad utveckling inom området.

Regionstyrelsen har, tillsammans med hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och trafik- och samhällsplaneringsnämnden, ansvaret att göra årsplaner. Syftet med årsplanerna är att säkra att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller.

Styrning och beställningar från regionstyrelsen och nämnder lägger sedan grunden för planering för samtliga Region Östergötlands produktionsenheter. Region Östergötland har en decentraliserad organisation. Det innebär att produktionsenheterna har självständigt beslutsutrymme över sin verksamhet inom beslutade ramverk. Region Östergötlands modell för att styra resurser till hälso- och sjukvårdens verksamheter utgår från invånarnas behov. Genom en etablerad behovsstyrningsprocess analyseras invånarnas behov, vilket kan generera uppdrag i de beställningar som hälso- och sjukvårdsnämnden gör.

Enligt kommunallagen ska fullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer när kommunal angelägenhet utförs av privata utförare. Ett sådant program ska omfatta samtliga utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn i de privata utförarnas verksamhet ska tillgodoses. Målen som omfattar det programmet beslutas i Region Östergötland i treårsbudgeten. Aktuella mål 2025 som gäller samtliga aktörer är

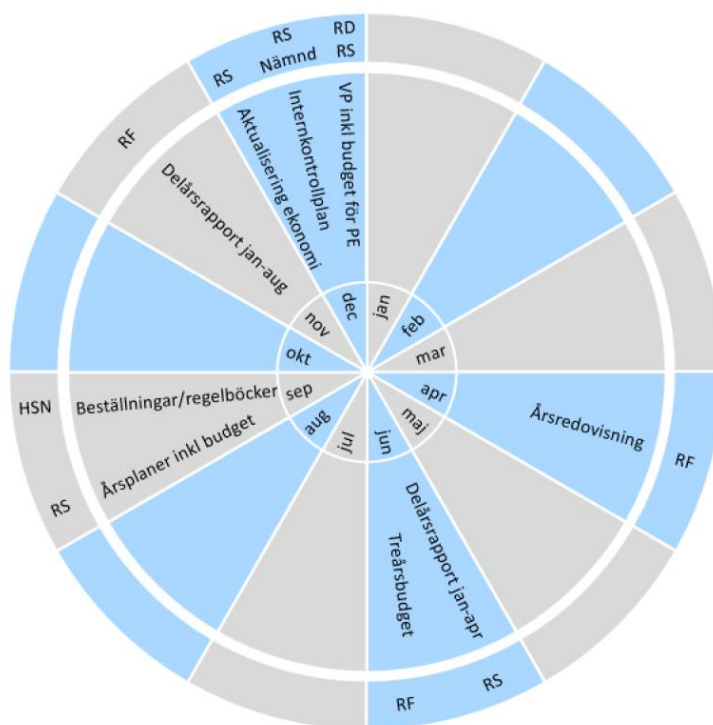
- En hållbar och säker organisation med god beredskap
- God vård och jämlik hälsa
- Tillgänglig hälso- och sjukvård

Förutom mål innehåller budgeten också beslut om skattesats och ekonomiska ramar. I kommunallagen anges att kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning. I Region Östergötland definieras god ekonomisk hushållning som att målen för ekonomin är uppfyllda samtidigt som verksamhetsmålen och grunduppdraget utvecklas i önskvärd riktning.

Återrapportering till regionfullmäktige görs i delårsrapport efter augusti och årsredovisning utifrån målen samt nämndernas och styrelsens grunduppdrag.

Den årliga verksamhetsstyrningsprocessen beskrivs i Region Östergötlands reglemente. Årshjulet ger en kort illustration av de ingående delarna och när beslut senast fattas. Exakta datum följer den årliga sammanträdesplanen.

Politiskt målstyrande dokument

Utöver treårsbudgeten finns även andra politiskt styrande dokument att ta hänsyn till och som är viktiga för framtida planeringsarbete. På Region Östergötlands webbplats finns aktuella politiskt styrande dokument (<https://www.regionostergotland.se/ro/politik-och-insyn/politisk-styrning/politiskt-styrande-dokument>).

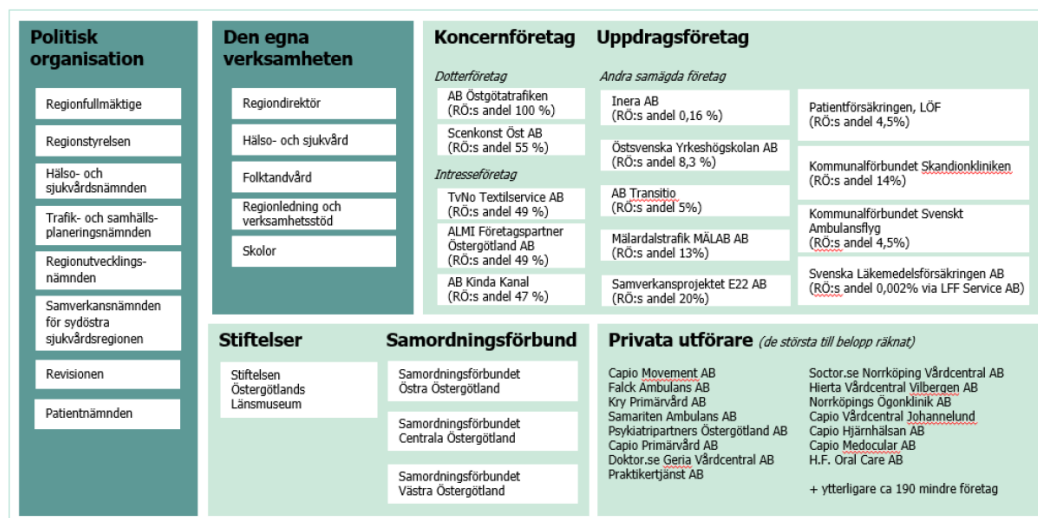

Bilaga 1 - Region Östergötlands samlade verksamhet

Region Östergötland bedriver, i egen regi eller tillsammans med kommuner, andra regioner eller andra aktörer, privaträttslig verksamhet i form av aktiebolag, kommunalförbund eller stiftelser. Regionfullmäktige har principiellt gett uttryck för dels en allmän återhållsamhet när det gäller bildande av nya bolag ägda av Region Östergötland, dels ett långsiktigt behov av att pröva formerna för sitt engagemang i befintliga bolag, stiftelser och kommunalförbund.

Regionstyrelsen bemyndigas att utfärda stämmodirektiv till stämmoombudet för respektive bolag och förening avseende fastställande av årsredovisning, beslut om ansvarsfrihet och fastställande av arvoden för ledamöter och revisorer inom ramen för gällande riktlinjer för arvoden.

Nedanstående redovisning omfattar Region Östergötlands koncernföretag¹ och de uppdragsföretag² där Region Östergötland är ensam ägare eller samägare. Även stiftelser och samordningsförbund redovisas där Region Östergötland är intressent. Entreprenader där Region Östergötland inte har något deläggande redovisas endast i vad som framgår av figur 7.

Figur 7. Region Östergötlands samlade verksamhet 2025 (enligt känd planering 2025-05-20).

Region Östergötlands koncernföretag

AB Östgötatrafiken

Region Östergötland är ansvarig för all kollektivtrafik i länet sedan den 1 januari 2012 då den nya kollektivtrafiklagen trädde i kraft. Östgötatrafiken blev i samband med det också helägt av regionen. AB Östgötatrafiken är enligt ett uppdragsavtal ansvarig för

¹ Region Östergötland är bestämmande eller har betydande inflytande – mer än 20 procentig röstandel (varav Dotterföretag > 50 procent, Intresseföretag 20-50 procent).

² Region Östergötland har inte betydande inflytande – mindre än 20 procents röstandel.

upphandling och marknadsföring av lokal och regional linjetrafik med buss, spårvagn, tåg, viss skärgårdstrafik och länsfärdtjänst i Östergötland.

Scenkonst Öst AB

Bolaget bildades 2015 av Region Östergötland, Norrköpings och Linköpings kommuner. Verksamheten startade 2016 och utgörs av de verksamheter som tidigare drevs i Stiftelsen Östergötlands länsteater och i Norrköping Symfoniorkester AB. Från och med 2023 ingår även Stiftelsen Östgötamusikens verksamhet i bolaget. Syftet med bolaget är att skapa förutsättningar för förbättrade verksamheter, utökat samarbete och ett långsiktigt ekonomiskt engagemang från ägarna. Regionens ägarandel är 55 procent.

TvNo Textilservice AB

TvNo Textilservice sköter all tvätt åt regionens verksamheter. Bolaget bildades 1978 av dåvarande landstingen i Östergötlands och Jönköpings län samt Norrköpings kommun. Regionens ägarandel är 49 procent.

ALMI Företagspartner Östergötland AB

Regionen äger bolaget till 49 procent och resterande 51 procent ägs av det statliga moderbolaget. Det övergripande målet för bolaget, som bildades 1994, är att främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag samt att stimulera nyföretagandet i syfte att skapa tillväxt och förnyelse i näringslivet.

AB Kinda Kanal

Bolagets uppgift är att bevara kanalen och mot avgift hålla den öppen för trafik. Syftet med Region Östergötlands engagemang i bolaget är att som uppdragsgivare ha inflytande över de driftbeslut som fattas. Regionens ägarandel uppgår till 47 procent. Övriga ägare är Linköpings kommun och Kinda kommun.

Regionens uppdragsföretag – samägda företag

Inera AB

Bolaget bildades 1999 med syfte att utveckla e-hälsotjänster för invånarna, på uppdrag av samtliga regioner. Genom samverkan med regionerna har Inera utvecklat gemensamma lösningar för digitalisering. SKR Företag AB övertog 97 procent av aktierna i bolaget från regionerna 2017, i syfte att enklare kunna utveckla gemensamma lösningar som bidrar till att effektivisera verksamheter i både kommuner och regioner. SKR Företags ägarandel uppgår nu till strax över 50 procent efter att 288 kommuner vardera förvärvat fem aktier. Avsikten var att också erbjuda landets kommuner att förvärva fem aktier vardera. Region Östergötland äger nu fem aktier, motsvarande 1,6 promille.

Östsvenska Yrkeshögskolan AB

Bolaget bedriver utbildningsverksamhet med särskilt fokus på yrkeshögskoleutbildning, samt konsultverksamhet med koppling till utbildningsverksamhet. Region Östergötland äger bolaget till 8,3 procent, övriga andelar ägs av elva kommuner i länet.

AB Transitio

Transitio är ett bolag som ägs gemensamt av alla regionala kollektivtrafikmyndigheter. Bolagets uppdrag är att upphandla, finansiera och förse ägarna med tåg och reservdelar. Syftet är främst att minska ägarnas fordonskostnader samt säkerställa hög kvalitet och

kompetens inom områdena anskaffning, förvaltning och underhåll. Bolaget bildades 1999. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 5 procent.

Mälardalstrafik MÅLAB AB

Mälardalstrafik ansvarar för regional kollektivtrafik i Mälardalen på ett antal sträckor, framför allt med tåg. Uppdraget utgår ifrån en gemensam regional ambition att förbättra möjligheterna till pendling och annat resande i Mälardalen. Mälardalstrafik ägs av regionerna i Stockholm, Sörmland, Uppsala, Västmanland, Östergötland och Örebro län. Region Östergötland äger 13 procent.

Samverkansprojektet E22 AB

Bolaget ska verka för en utbyggnad och upprustning av väg E22 till lägst fyrfältstandard mellan Norrköping och Trelleborg. Ägare är regionerna utmed väg E22 samt Sydsvenska Industri- och Handelskammaren. Region Östergötlands ägarandel är 20 procent.

Patientförsäkringen, LÖF

Löf (regionernas ömsesidiga försäkringsbolag) är ett rikstäckande försäkringsbolag som har till huvuduppgift att försäkra de vårdgivare som finansieras av regionerna. Bolagets slutkunder är de patienter som drabbats av en patientskada och bolagets uppdrag är att utreda och lämna ersättning till patienter som skadas i vården samt att bidra till att antalet skador i vården minskar. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 4,5 procent.

Kommunalförbundet Skandionkliniken

Kommunalförbundets medlemmar är de sju regioner som har universitetssjukhus: Region Uppsala, Region Östergötland, Region Skåne, Region Stockholm, Region Västerbotten, Västra Götalandsregionen samt Region Örebro län. Kommunalförbundet bildades 2006 och dess ändamål är att skapa förutsättningar för och genomföra en gemensam investering samt drift av en anläggning för avancerad strålbehandling. Verksamheten drivs av Skandionkliniken i Uppsala och startade 2015. Region Östergötlands andel uppgår till 14 procent.

Kommunalförbundet Svenskt Ambulansflyg

Svenskt Ambulansflyg är ett kommunalförbund som bildades 2016 med Sveriges samtliga regioner som medlemmar. Förbundets ändamål är att bedriva luftfartsverksamhet och tillhandahålla ambulansflyg för medlemmarna samt samordna och koordinera ambulansflyget. Verksamheten samordnar och utför ambulanstransporter med flygplan med beredskap vid tre beredskapsbaser i Umeå, Stockholm/Arlanda och Göteborg/Landvetter. Region Östergötland har en fordran på kommunalförbundet som uppgår till 28 miljoner kronor i 2024 års bokslut. Region Östergötlands ägarandel uppgår till 4,5 procent.

Svenska Läkemedelsföreningen AB

LFF Service AB (LFF) äger Svenska Läkemedelsförsäkringen AB som skapades 1978 genom en frivillig överenskommelse mellan läkemedelsföretag i Sverige. Försäkringen ger patienter möjlighet att kostnadsfritt söka ersättning för oförutsedda läkemedelsskador utan det ekonomiska risktagande som en rättsprocess i domstol innebär. Försäkringen är unik och bygger på delägarnas kollektiva och solidariska ansvar för läkemedelsskador i Sverige. LFF ägs gemensamt av forskande läkemedelsbolag, generikabolag, parallellimportörer, ett antal regioner och forsknings- och

utvecklingsbolag. Alla delägare äger en aktie var i LFF och antalet anslutna företag är närmare 300. Region Östergötland gick in som delägare i LFF 2022 med en ägarandel som uppgår till cirka 0,3 procent. Den indirekta ägarandelen i Läkemedelsföreningen uppgår till 0,002 procent.

Stiftelser

Stiftelsen Östergötlands länsmuseum (Östergötlands museum)

Stiftelsen bildades 1983 av dåvarande Landstinget i Östergötland, Stiftelsen Linköpings stadsmuseum för skön konst, Östergötlands Fornminnes- och museiförening samt Linköpings kommun. Stiftelsens syfte är att bedriva och främja kulturminnesvård och övrig museiverksamhet inom länet samt att förvalta stiftelsens fastigheter och samlingar och hålla dem tillgängliga för allmänheten.

Samordningsförbund

Samordningsförbundet Östra Östergötland, Samordningsförbundet Centrala Östergötland och Samordningsförbundet Västra Östergötland.

Samordningsförbunden har bildats vid olika tidpunkter under perioden 2005–2010, med stöd av lagen om finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. I respektive samordningsförbund ingår Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, berörda kommuner och Region Östergötland. Förbundens ändamål är att finansiera och utveckla insatser som skapar förutsättningar för invånare i yrkesverksam ålder att kunna uppnå eller förbättra förmågan att utföra förvärvsarbete.

Privata utförare

Region Östergötland har ansvaret att verka för en god hälsa i befolkningen och en god hälso- och sjukvård. Hälso- och sjukvårdsnämnden har fått uppdrag och ekonomiska resurser för att teckna överenskommelser med regionens produktionsenheter, men kan även ingå avtal med externa utförare. Det sker bland annat genom upphandling enligt lag om offentlig upphandling, lag om valfrihetssystem, lag om läkarvårdsersättning eller lag om ersättning för fysioterapeuter.

Bilaga 2 – Regionbidrag per styrelse/nämnd

Belopp i tusentals kronor	2026	2027	2028
Regionstyrelsen	1 194 193	1 194 193	1 194 193
Hälsa- och sjukvårdsnämnden	17 368 144	17 339 144	17 339 144
Trafik- och samhällsplaneringsnämnden	1 030 980	1 023 480	1 023 480
Regionutvecklingsnämnden	299 692	299 692	299 692
Totalt regionbidrag	19 893 009	19 856 509	19 856 509